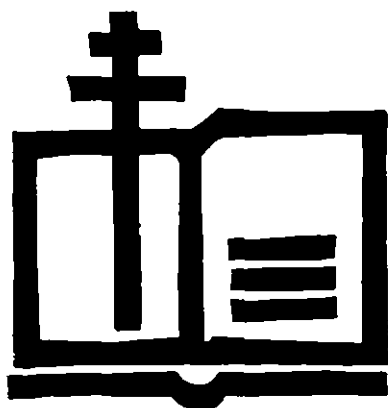

Slovo

Ročník II. • Číslo 9

31. MÁJA 1970

Z OBSAHU:

- Liturgický kalendár na mesiac jún
- O. J. Ďurkán píše o zmysle práce pre kresťana
- V cykle Svetlá vlasti predstavujeme Bl. Zdislava
- Z pastierskeho listu ordinárov SSR k 25. výročiu oslobodenia
- Úvaha dr. Št. Ujhelyiho o spolunažívaní a spolužívaní
- K časovým otázkam duchovno-náboženského života píšú: V. Háč, dr. E. Korba, prof. dr. J. Michal, dr. J. Bubán, J. S. Zakamenčan, P. Čech, J. Kopecký, Fr. Dancák, dr. S. D. Veselý a iní
- Druhé pokračovanie reportu Š. M. Raslavického o Jánovi XXIII.
- Básne: M. Quoist, J. Erby, M. Tímská
- V rubrike Z dejín našich farností zoznamujeme sa s históriou farností Trebišov a Michalovce
- Správy zo života Cirkvi vo svete a u nás
- Rubriky: Ekumenizmus, Naša mlad', Knihy a Kult. rozhľady

Cena čísla 2 Kčs

Po dlho trvajúcej zime človek zatúži po hrejivých lúčoch jarného slnka. A nie je spokojný, kým sa blažene neohreje, kým svojim pohľadom sa nepokochá na kvetnatom koberci záhrad a lúk.

I v duchovnom živote, vtesnanom do strohých noriem dogmy a morálky, v poctivom plnení náboženských povinností, duša človeka túži po „romantickom“ povznesení, dychtí po prejavoch lásky a výlevoch svojej úcty a nehy. Občerstvujúce a podmaňujúce jarné obdobie vyčarúva v ľudských dušiach harmóniu citov, ktorým človek rád holduje.

Nie div, že všetko, čo v ľudskej bytosti je dobré, šlachetné a vznešené, vyjadruje vo svojom živote, so žiarivým úsmevom na tvári, svojej milovanej matke.

Človek chce čím skôr zabudnúť na útrapy a chlad zimy, ťažkosti, chce pookriať na duši na hrejivom slniečku svojej prítulnosti k nebeskej Matičke, Panne Márii. Tie prekonalné i ďalšie v ceste stojace úskalía strácajú na svojej ostroti, lebo mäkkosť ťažkostiam dodáva dôverná ochrana a pomoc Matky Syna Božieho. Človek nepotrebuje dogmatických, či iných dôkazov nutnosti potreby spojenia sa s P. Máriou. Sám inštinktívne vycíti, kto je ľudským zámerom a potrebám najbližší k ich pochopeniu i vyproseniu. Dieťa sa v úzkostiach i bolestiach túli k svojej mame, túži po jej ochrane, pomoci a láske. Ľudská duša túži po zhovievavosti, prítulnosti a láske, ktorá je najužším pojdľom duše s nebesiami. Tú poskytnúť môže len naša nebeská Matka! Jedine Ona s materinským pochopením vedela nájsť slová zmierenia, ktorými vyprosila zhovievavosť a milosrdenstvo Božie.

Je preto len samozrejmé, že v tom prepodivne krásnom mesiaci máji, duša nachádza storaké formy najkrajších pozdravení svojej nebeskej Matke. Modlitby a spevy kresťanského sveta, popretkávané najpríľehavejšími názvami a najkrajšími epitetami, tvoria kvetnatý záhon pod nohami Kráľovnej nebies i zeme. Lúbezná vôňa ozajstných kvetov i duchovnej prítulnosti, vzná-

(Pokračovanie na 2. str.).

Liturgický kalendár

5. júna Najsv. Srdce Spasiteľa (Žid 2, 11–18; Jn 3, 13–21). Srdce je dôležitou časťou ľudského tela. Bez neho niet života. Srdce nášho Spasiteľa je hodné našej úcty a lásky, pretože toto srdce dávalo a udržovalo Spasiteľov život. Nazývame ho Božským a najsvätejším, lebo dávalo a udržovalo život najsvätejší.

7. júna 3. Nedel'a po Sv. Duchu (Rim 13, 11–14; 4; Lk 1, 1–25; 57–68; 76, 80; Hl. 2). V liste k Rimanom apoštol národov vyzýva aj nás k tomu, aby sme odložili skutky temna a obliekli sa výbrojou svetla. Aby sme žili nie vo sváre a nenávisti, ale v poctivosti.

14. júna 4. Nedel'a po Sv. Duchu (Rim 6, 18–23; Mt 8, 5–18; Hl. 3). Sv. evanjelista nám zaznamenal príbeh o uzdravení stotníkovho syna. Jeho výrok: Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod strechu moju... opakujeme dodnes pred každým stretnutím s Eucharistickým Spasiteľom.

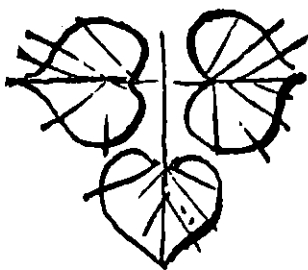
21. júna 5. Nedel'a po Sv. Duchu (Rim 10, 1–10; Mt 8, 28–34; Hl. 4). V stati z listu k Rimanom nás sv. apoštol Pavol nábáda k úprimnej a činorodej viere, ktorá je najbezpečnejšou cestou k spásu.

24. júna Narodenie sv. Jána Krstiteľa, predchodcu Pána.

28. júna 6. Nedel'a po Sv. Duchu (Rim 12, 6–14; Mt 9, 1–8; Hl. 5). Pri uzdravení porazeného Kristus uzdravuje nielen telo, ale aj dušu chorého. U Božského lekára našich duší vždy nájdeme najsladšiu úľavu.

29. júna Sv. Petra a Pavla, apoštol-ských kniežat.

A. K.

(Dokončenie z 1. str.).

ša sa do výšin, by pozdravila a zahalila Kráľovnú máju.

Hľaď, Kráľovná nebies a naša Matička! Tak krásne si Ta ctia zvlášť v mesiaci máji, Tvoje verné dietky! Uvíjajú hýrivé vence z čerstvých kvetov svojej lásky a vrúcnej oddanosti k Tebe! Prijmi, teda láska-ve tie naše kvety života! Slzy rados-ti i bolesti striedajú sa na našich tvárach, aby sa vovili do pokorných modlitieb, litánií i molebenov. My jednoduše z duše úprimnej voláme a spievame: Zdravas buď, Mária, Matka Pána! Zdravas buď, Kráľovná našich srdc, Kráľovná mája!

T. Fedorenko

Čo má vidieť kresťan v práci?

1. *Prejav života.* Všetko živé sa hýbe. To je základ činnosti. Každá bytosť vyvíja takú činnosť, aká zodpovedá jej dokonalosti. Činnosť je odrazom dokonalosti toho, kto je činný. Pri práci má sa prejavovať dokonalosť jednotlivca i kolektívu. Nepodarené výrobky sú prejavom nedbalosti a neschopnosti výrobcov.

2. *Napodobenie Boha Stvoriteľa.* Boh bol, je a stále bude činný, bo On sám je čistý kon, od večnosti neúnavný a nevyčerpatelný. Preto aj veriaci usiluje sa byť stále činný. Dobrým úmyslom a vedomým spojením sa so všetkým dobrým je činný nielen pri telesnej, ale aj pri duchovnej práci.

3. *Ozajstná slobodu.* Smeť pracovať a prácou vytvárať nové hodnoty, smeť sa zaoberať prácou, ktorej rozumem, ktorú som si vybral za svoje životné povolanie je známkou dospelosti, samostatnosti a slobody.

4. *Plnenie vôle Božej.* Rád plní známy výrok a príkaz Boží. „V potu tváre budeš jesť chlieb...“ (Gen. 3, 19). Chce dobrovoľne splniť vôľu Božiu a tým sa Bohu zalúbiť. V práci vidí aj liek, ktorý ho chráni pred mnohým zlom. Záhaľčivosť je matkou hriechu.

5. *Príležitosť lásky k Bohu a bližnému.* Vie, že užitočnou prácou môže prispieť k Božej sláve a k blahobytu iných. Predovšetkým z týchto pohľadov pracuje usilovne, poctivo a bez túžby po nadmiernom, nezaslúženom zárobku. Je spokojný so spravodlivou mzdou.

6. *Osobný zisk.* Prácou získava osobný zisk, ktorý mu umožňuje uživiť seba aj iných (najmä členov rodiny) a silou dobrých úmyslov obohacovať aj svoju dušu zásluhami u Boha.

o. Ján Ďurkán

SVETLÁ VLASTI

VI. Bl. Zdislava

Veľký počet svätcov a svätíc nie je nepriehľadá porovnávaný s hviezdnatým večerným nebom. Aj hviezd na nebeskej klenbe je veľa a sú rôzne. Veľké, malé, menšie i najmenšie. Taktiež v našich hviezdach duchovného života stretávame sa so záplavou žiarivých svetiel a v pohľade na duchovné nebo našej domoviny neide nám o veľkosť týchto žiarivých perál, ani o ich počet, ani časovú vzdialenosť. Ako práve najviac o ich žiarivé svetlo, ktoré osvetľuje povzbudzujúcim príkladom našu duchovnú cestu, po ktorej kráčame k úsvitu života, ktorý nás raz neobdarí ani návratom, ale ani koncom. Nemožno v tomto zamyslení vynechať dôležitý poukaz na to, že k úsvitu života večného prístupujeme a vstupujeme iba z tohto života. Keď L. Bloy hovorí, že do raja sa nevstupuje ani včera, ani zajtra, ale dnes — chce v jasnom zmysle zdôrazniť aj to, že sa tam nevstupuje odinadiaľ než z tejto zeme, z tohto života a z tohto sveta.

Duchovný štart našich nebeských vzorov podnecovali iste rozsiahle výšky nadzemnej túžby, cieľavedomá snaživosť, nezmerateľná láska, ale celý tento duchovný proces prebiehal tu na zemi, medzi ľuďmi, v prostom, všednom, každodennom živote. Pred nami defiluje niekoľko stručných viet, suchých historických dát a prostých konštatovaní, z ktorých sa dozvedáme, že Blahoslavená Zdislava sa narodila pred 770 rokmi v Krízanove. Jej detstvo i neskorší život je charakterizovaný neobvyčajnou náchylnosťou k úprimným modlitbám a rozjímáním. Sedemročná uteká z rodičovského domu do lesa s mladistvou pustovníckou túžbou. Keď služobníctvo zarmútených rodičov ju privádza naspäť, odpovedá na káravé a vyčítavé reči, odoroslujúcim plačom. Aj neskoršie sa podrobuje rodičovskej vôli a stáva sa manželkou syna děčinského zemejána Markvarta Havla, ktorý r. 1241 vstaval hrad Lemberk. V ňom Bl. Zdislava žila až do svojej smrti.

Manžel, muž povahy drsnej, panovačnej, tvrdej neznášal jej pokoru, dobročinnosť a zbožnosť. Avšak múdra, tichá a láskavá Zdislava svojím správaním i svojimi modlitbami ho časom premieňa a svojou dobrotou mení jeho tvrdé a bezcitné srdce.

Zo svojho hradu chodievala denne na bohoslužby, uspokojila sa vždy s prostou potravou, zachovávala príkladne pôstnu disciplínu, chudobných pozývala k svojmu stolu, priadla, tkala a šila pre nich, navštevovala a pomáhalo nemocným. Zaopatrená sv. sviatosťami a po dojemnom rozlúčení so svojím manželom zomiera r. 1252 na hrade Lemberku. Jej telesné pozostatky dodnes odpočívajú v chráme sv. Vavrinca v Jablonnom.

Našu spomienku na bláženú Zdislavu, tak ju totiž nazval vo svojej kronike starý kronikár Dalimil, nemôžeme uzavrieť bez dôrazu na jej odkaz našej prítomnosti. Ak odmyslíme a vypustíme niektoré činy Bl. Zdislavy, i vtedy ak by sme ich z dnešných hľadísk označili za nečasové, nikdy z toho všetkého nie je možné vynechať poukaz na to, že vedela krotiť prudké, tvrdé a bezcitné srdce. Pokiaľ je takým naše vlastné srdce, musíme začať u seba, pokiaľ sa s tým stretávame u iných, máme pôsobiť tak, aby nielen skrotla, ale úplne zmizla zo srdc našich bližných a vystriedala tvrdú zlobu a nenávisťnú bezcitnosť hrejivým teplom činorodej blíženeckej lásky.

Tohto roku celá naša vlasť, všetky naše mestá a dediny, my všetci oslavujeme dvadsaťpäťročné trvanie Československej socialistickej republiky s dvoma národnými republikami. Máme k tomu oprávnený podklad. Pre krajší život nás všetkých budujeme veľké bytové sídliská. Budujeme si svoj priemysel, modernizujeme sa v rozličných odvetviach, pokročili sme v technike. Pozrime, ako sa rozrástol náš autopark aj na dedinách, ako sa obliekame, ako sa darí našim deťom! Mechanizácia a automatizácia pokročila dopredu. A naša životná úroveň by mohla byť oveľa vyššia, keby každý na svojom mieste pracoval ešte svedomitejšie.

Je samozrejmé, že my veriaci okrem hospodárskeho života myslíme aj na svoj vnútorný náboženský život. Možnosť tohto života závisí v nemalej miere aj od nás samotných. Každý v nás má vidieť príkladných, pracovitých a svedomitých občanov.

Preto dnes, v tento jubilejný štátny sviatok, naskytá sa nám vhodná príležitosť, aby sme sa mohli v posvätných priestoroch našich chrámov zamyslieť nad tým, aké fyzické, materiálne, ale aj morálne zlo je vojna — a ako je potrebné, aby každý človek urobil všetko, čo je v jeho možnostiach, aby sa svetový mier udržal a upevnil.

Starší občania našej vlasti majú zaiste v živjej pamäti hrozné následky druhej svetovej vojny. V nej neboli zničené iba

DVADSAŤ PÄŤ ROKOV

(Z pastierskeho listu katol. ordinárov SSR)

vojenské objekty, mosty, železnice, továrne — ale aj nemocnice, školy, kostoly a množstvo obytných domov. Koľko ľudských životov si táto vojna vyžiadala! A neboli to zase iba frontoví bojovníci, ale v troskách zničených obytných domov našli koniec svojho života nevinné deti, bezbranné matky, starci a starenky.

Mnohi dejepisci, zvlášť filozofi dejín, ale i teológovia, kladú si otázku: Prečo ľudstvo vo svojich dejinách na jednej strane dosiahlo taký závažný stupeň vedeckého a najmä technického vývoja a na druhej strane zase len nepatrný stupeň morálneho sebazlepšenia, čiže pravého ľudského pokroku. Odpoveď nie je síce jednoznačná, ale väčšina mysliteľov sa domnieva, že tento historický rozpor spočíva v tom, že ľudstvo — najmä v posledných storočiach — kladlo celý dôraz na výchovu ľudského rozumu, ale zanedbávalo pritom výchovu ľudského srdca. A skazené ľudské srdce, keď sa mu naskytne príležitosť, je schopné dôsledne zneužiť výdobytky ľudského rozumu. Náborne sme to videli vo dvoch svetových vojnách nášho dvadsiateho storočia. Preto vojny sú najväčšou prekážkou ľudského pokroku.

Na otázku, či sú vojny v dejinách ľudstva historickou nutnosťou alebo nie, dnes už jednoznačne odpovedáme: nie sú! Nie sú historickou nutnosťou, ale len vtedy nie, ak sa ľudstvo výchovou stane schopné zvýšiť svoju priemernú úroveň humanity na taký stupeň, aby v ňom myšlienka mieru definitívne zvíťazila nad myšlienkou vojny. Ide teda o propagovanie ideí mieru, ktorá je mravne fundovaná.

A tu sa práve našej svätej Cirkvi núka mimoriadne dôležité poslanie. Chceme sa v tejto veci oprieť o našu najvyššiu cirkevnú autoritu, a preto vám, milí bratia a sestry, odcitujeme jednu stať z posolstva Svätého Otca Pavla VI., ktoré bolo publikované 1. januára 1968 k oslave Dňa mieru. V ňom sa hovorí: „Zaiste ste si všimli, ctihodní bratia a milovaní synovia, ako často vo svojich prejavoch opakujeme povzbudenie k mieru. Nerobíme to len zo zvyku, alebo kvôli aktuálnej téme. Robíme tak preto, lebo sme presvedčení, že sa to vyžaduje od nášho úradu. Pastiera celej Cirkvi. Robíme tak, lebo vidíme, že mier je veľmi ohrozený a pred očami máme vidinu hrozných udalostí, ktoré by mali katastrofálne následky pre všetky národy a hádam aj pre väčšinu ľudstva. Konáme to preto, lebo v posledných rokoch dejín, nášho storočia sa konečne jasne vidí, že mier je jedinou a pravou cestou ľudského pokroku. Robíme tak preto, lebo mier patrí k duchu kresťanského náboženstva, pretože pre kresťana hlásať mier, značí hlásať Ježiša Krista. On je naším pokojom (Ef 2, 14), jeho evanjelium je evanjeliom pokoja (Ef 6, 15). On svojou žertvou na križi zavrhol všeobecné zmierenie a my, jeho nasledovníci, sme povolaní byť tvorcami mieru (Mt 5, 9). Treba stále hovoriť o mieri. Treba vychovávať svet, aby si zamiloval mier, aby ho budoval, aby ho bránil.“

Nech tieto úprimné slová Sv. Otca o mieri stanú sa predmetom nášho rozjímania v tento jubilejný sviatok našej druhej vlasti.

Keď slúžime sv. omšu za pokoj doma i vo svete, zvolávame Božie požehnanie na našu drahú vlasť a na všetkých jej občanov. Pripojte, drahí veriaci, k týmto prosbám aj Vaše modlitby ku Kniežatu pokoja a nášmu nebeskému Otcovi, aby naša vlasť prekvitala a žila v mieri.

SPOLUNAŽÍVANIE A SPOLUUŽÍVANIE

Slová, ktoré takmer rovnako, súzvučne znejú, ale majú rozdielny význam, nazývajú sa v poetike a štylistike homonymy. To ale nepatrí do našej úvahy. Avšak chceme zdôrazniť, že slová spolunažívanie a spoluúčinkovanie znejú takmer rovnako, aspoň na prvý pohľad, ale majú rozdielny význam. Majú však jeden spoločný vznešený cieľ, zmysel. Nebudem ich podrobne rozoberať. Všimneme si ich zmysel.

Spolunažovanie hovorí nám o spoločnom živote najmenej dvoch ľudských bytostí, ale môže sa vzťahovať i na väčšie ľudské spoločenstvá. O spolunažívaní dobrom alebo zlom môžeme hovoriť v manželstve, v rodine, v obci, meste, národe, štáte, vo všetkých svetadieloch, na celej zemi. O spolunažívaní môžeme hovoriť aj v cirkevno-náboženskom živote, keď charakterizujeme vzájomné vzťahy kňazov, veriacich, cirkevných predstavených a príslušníkov rôznych náboženských spoločností. O

spolunažívaní a jeho prejavoch môžeme hovoriť na pracovisku, rekreácii, spoločnom zájazde a pod. Spolunažívanie potiaľ je dobre, pokiaľ vytvára dobré vzájomné vzťahy, prináša blahodarné výsledky ľudskej vzájomnosti a uplatňuje sa v krásnom, spokojnom a šťastnom živote. Ak sa tieto vzťahy orientujú na opačné polohy, prinášajú aj opačné výsledky.

Mali by sme si uvedomiť, že dobrým spolunažívaním upevňujeme nielen svoje vlastné dobro a šťastie, ale aj dobro a šťastie mnohých iných. Ak sa s niekým neznášame, mrzí to nás i toho druhého. Pri rozporoch hľadáme však vinu na oboch stranách. Ktosí múdro povedal, že tam, kde sa dvaja ľudia neznesú, majú na tom vinu obaja.

So spolunažívaním úzko súvisí aj spoluúčinkovanie. Každodenný život nás najlepšie presvedčuje, že spoluúčinkovanie je súčasťou nášho každodenného života. Užívame vzájomne medzi sebou

toľko spoločenských prostriedkov, ktoré buď sú celospoločenským majetkom, alebo patria niekomu inému než nám. Na jednom spoločnom výlete sme zabudli na takú prostú a predsa dôležitú vec, ako je vreckový nožík. Druhá skupina, s ktorou sme sa stretli, ho však mala. Kedykoľvek sme ho potrebovali, radi nám ho požičali. Spoluúčinkovanie je pomoc, bratská, ľudská, dobroprajná. Pomáha v núdzi a najmä upevňuje dobré vzťahy. Spomínaný nožík sme vždy s úsmevnou vďačnosťou vracali a s úsmevnou ochotou dostávali. Je to maličkosť, ale keď ju premietneme do širších rozmerov, pochopíme jej dôležitosť, jej význam pre upevnenie vzájomných ľudských a spoločenských vzťahov. Na potulkách za krásami v NDR som sa raz zastavil pri protestantskom chráme. V tých miestach evanjelici totiž tvoria prevažnú väčšinu. Milo ma prekvapilo, keď na vývesnej tabuľke som čítal históriu tohto evanjelického kostola, poriadok bohoslužieb a poznámku, že v nedeľu od tej do tej ho-

diny sú v tomto chráme služby božie pre katolíkov. Za podobnými príkladmi nie je treba však chodiť do priateľského susedného Nemecka. Aj u nás, v našom prostredí a živote možno uviesť povzbudzujúce príklady, kde jedna cerkev, chrám Boží, slúži bohoslužobným úkonom dvoch obradom si najbližších cirkví – cirkvi našej a cirkvi pravoslávnej.

To dáva náznaky dobrého spolunažívania a jeho dobrým výsledkom má byť, kde to nevyhnutná potreba vyžaduje, aj spoluúčinkovanie chrámu. Takéto zmýšľanie a konanie treba nielen pochváliť, ale aj povzbudivo podporovať.

Dôvodov je veľa a nie sú bezvýznamné. Diktuje nám to všetkým bez rozdielu najvyššie Božie prikázanie, záväzný pre všetky kresťanské cirkvi, a v poslednom čase akútna a aktuálna potreba, vyplývajúca nielen zo súčasnej konsolidačnej situácie, ale aj zo súhlasných uznesení II. vatikánskeho koncilu. A nás gréckokatolíkov k tomu zaväzuje oboje!

Dr. Štefan Ujhelyi

Svätec práce a života

Už po niekoľko rokov oslavujeme na počiatku mesiaca mája nový cirkevný sviatok: Sv. Jozefa-Robotníka. A oslavujeme ho plným právom, lebo málokto bol tak blízko Božiemu Synovi a zároveň tichým, nenápadným a nevťeravým spolupracovníkom na diele spásy ako sv. Jozef. Výstižne o tom napísal VI. Mensinger: „Ak má byť usnadnená cesta dnešného človeka ku Kristovi, tak to bude cesta v stopách sv. Jozefa-Robotníka!“ (Duchovní pastýř, č. 9., Praha 1963). Veď dnes väčšina ľudstva patrí k výrobcovi, k ľuďom, ktorí sú robotníkmi vo svojom povolání, vo svojom remesle. Ich problematika nie je vzdialená tej problematike, ktorú vo svojej dobe a vo svojom prostredí musel riešiť aj tento ochranca a patrón sv. Rodiny. Žil v obdobných starostiach, aké má dnešný pracujúci človek a výživu nielen sebe, ale aj svojim svätým zverencom musel získavať jedine prácou svojich rúk.

Zápasil často s nedostatkami, ťažkosťami, s drobnými únavnými ťažkosťami všedného dňa a pritom všetkom nielen sám žil čnostne, príkladne a vzorne, ale vychovával svetu Spasiteľa. Vychovával ho v prostredí svojej stolárskej dielne, teda v prostom a nenáročnom prostredí. Zabezpečoval mu i jeho svätej matke hmotné predpoklady pre jeho veľké vykupiteľské vystúpenie a dielo. Bol statočným ochrancom presvätej Panny a týmto všetkým úsilím zaujal nie bezvýznamné miesto v dejinách ľudského vykúpenia a spásy.

Musíme priznať, že jeho osobnosť dlho bola zastrená určitou akoby nevšímavosťou. Propagácia jeho mena sa zjavuje až v stredoveku. Zsvätенý sviatok v cirkevnom rcku zaviedol r. 1621 až pápež Gregor XV. Môžeme sa pozastaviť i nad tým, že bol ctený a ako taký aj viac známy s prívlastkom patróna dobrej smrti. Dnes viac ako generácie pred nami cítíme, že ťažisko jeho významu a príkladu spočíva v iných oblastiach. Sv. Jozef pre nás v dnešnej dobe má byť príkladom pre praktický kresťanský život, predovšetkým pre život prítomný. Jeho osobnosť dnes musíme chápať ako obnoviteľa úzkeho spojenia medzi telesnou, fyzickou prácou a intenzívnym duchovným životom. Svojím príkladom a vzorom, ako by nám zdôrazňoval, že svoje životné posvätenie neuskutočňujeme len v chráme božom a len pri modlitbe, alebo rozjímaní, ale všade kam nás Prozreteľnosť Božia po stavia. To znamená aj na pracovisku, s čakanom v ruke, na stavbách, za volantom, za písacím stolom i za obchodným pultom. Teda všade a v celom našom živote! Učí nás tomu, že aj svojou prácou máme posväcovať seba a iných. Aj naša práca má byť spolunástrojom nášho vnútorného obrodenia. Máme usilovať o to, aby sme boli dobrí v živote i v práci.

O. V. Háek

„Deň víťazstva bol vykúpený nesmiernymi obetami. Tej veľkej radosti, keď hlahol zvonov oznamoval mier a víťazstvo, predchádzalo mnoho smútku, slz a všemožnej biedy. Milióny padlých, umučených, nezvestných, zmračených dávali podnet na vážne zamyslenie sa.

Všetci sme boli jednomyseľní v jednom: nesmie sa nikdy viac dopustiť vražedné krviprelievanie. V tomto musí byť ľudstvo jednotné. Všetci musíme mať jeden spoločný cieľ – chrániť mier a upevňovať ho. Všetci, bez rozdielu rasy, ná-

rodnosti, náboženského presvedčenia, sociálneho postavenia musíme mať jednú túžbu, aby sa zamedzila vojna, aby v pokojnom ovzduší sme mohli budovať svoj život, šťastie ľudských dielok.

Tí, ktorí položili životy, volajú k nám a prosia nás, aby ich vykupiteľské obete neboli márne. Väčšiu lásku nám nemohli preukázať. Položili svoje životy za našu slobodu. Ich pamiatka je svetlá. Budme hodní tejto pamiatky.“

KOLOMON ŠTEFKO, veľprepoš, riaditeľ SSV

Matka

NAJKRAJŠIEHO MILOVANIA

Nemožno zazlievať ani mladým, ani ľuďom s básnickým sklonom ak nazývajú mesiac máj najkrajším mesiacom v roku, lebo je vraj mesiacom lásky, milovania. Pre veriacich, uvedomelých mariánskych ctiteľov, je mesiac máj — mesiac obľúbených májových pobožností — mesiacom Matky najkrajšieho milovania. Kladíme tu zvláštny dôraz na slovo matka, ktoré v každej ľudskej reči sústreďuje v sebe najväčšiu mieru sladkosti, nežnosti, čara, tepla a lásky. Slovo matka nie je totiž obyčajným slovom a jeho obsah nie je obyčajným pojmom.

Meno, pojem matky, vždy, všade a všetkým stalo sa pojmom a menom najkrajším a najmilším a ako to už ktosi skúsenejší kdesi povedal: po Božom mene aj najposvätejším. Plne to pochopíme vtedy, keď si priblížime vo svojom vedomí, srdci, pamäti vznešené poslanie matky. Výstižne to vyjadril vo svojich optimistických úvahách L. Perlaky, keď priznal, že život by vždy zostal životom a svet svetom aj keby v ňom nebolo herečiek, kancelárskych slečien, učiteľiek a kuchárov, ale svet a život bez matiek by nemohol existovať.

Dôstojne to vystihol básnik, keď nám vždy živo pripomína, že všetky jej snahy o nás a naše šťastie, končia napokon až v hrobe (X. Dvořák). Úcta k matke dala ľudstvu tie najmohutnejšie prejavy úprimnosti a svetu najvyššie kultúrne a mravné hodnoty. „Matka, za sny na Tvojom lone, dám všetko snenie o sláve!“ — spieva Jaroslav Vrchlický a s nie menej úprimným nadchnutím i jeho nemecký romantický kolega Novalis opätuje: „Keď činím dobro, vždy nachádzam Tvoje srdce pod ním. Každá moja báseň je Tvojim dielom.“

V NDR žijúci populárny spisovateľ Erich Kästner v knihe svojich spomienok líči návštevu u svojej 80-ročnej matky, ktorá trpela stratou pamäti. „Zdalo sa mi, že ma poznáva. Kdeže je Erich? Mňa sa pýtala na mňa, na svojho syna. Zovrela sa mi srdce a priateľ lekár ma uspokojoval: Aj keď na všetko okolo seba zabudne, jej srdce bude myslieť iba na teba.“ A spomienku na toto neobyčajne trpké stretnutie so svojou mamičkou uzatvára spisovateľ slovami láskyplného uznania: „Jej oči zabudli už dokonca na mňa, na jej jediný cieľ a jediné šťastie. Ale iba oči. Srdce nie!“

Z roztomilej knižky nášho detstva Srdce (Edmondo de Amicis) mi nevymiznú nikdy z pamäti otcovské slová: „Váž si svoju matku, ktorá by dala rok šťastia, aby ti ušetrila hodinu bolesti... a dobre si pamätaj, že zo všetkých bude najhroznejší deň, keď stratíš svoju matku.“ Keď si spomeniete na veľké a zaslužené oslavy po šťastnom kozmickom lete prvej kozmonautky sveta, iste neunikla vašej pozornosti z mnohých novinárskych otázok i tá, v ktorej sa zvedavý žurnalista pýta, kto je pre ňu najdrahšou bytosťou na svete. Chceme preto aj tu zopakovať vďačné a slávne slová slávnej Valentíny: Moja matka! Keď toto pochopíme, stane sa nám blízkym a zrozumiteľným i málo známy výrok M. Lermonтова, zachovaný v básnikových poznámkach z r. 1830 „Keď som bol trojročný, bola jedna pieseň, pri ktorej som plakal. Nemôžem sa už na ňu teraz pamätať, ale som presvedčený, že keby som ju znovu počul, mala by na mňa zas niekdajší účinok. Spievala ju totiž moja nebohá matka.“ V citovaní podobných výrokov by sme mohli pokračovať. Neubývalo by ich a neubývalo by ani z úprimnosti s akou lásku k matke incenzovali najvýraznejšie osobnosti sveta.

Z toho všetkého presvedčivo vyplýva veľkosť matky v našom živote a svete, ale aj povinnosť znovu a znovu ju oživovať, upevňovať a zachovávať. A z tohto ľudsky veľmi čistého vzťahu upevniť a prehĺbiť svoj pohľad na tú, ktorá sa stala matkou nášho Vykupiteľa, ktorá neprestáva byť našou milujúcou matkou ani vtedy, keď nás opustia naše matky pozemské. Ona nám dala naše šľachetné a vzácné kresťanské matky a sama bola matkou najlepšou. Našou spoločnou nebeskou matkou nestala sa v jasavom ovzduší betlehemských jasiel, ale v najkrutejšej hodine svojho pozemského života na Kalvárii, keď sám Boží Syn ju postavil na toto miesto: „Hľa, matka tvoja...“, povedal sv. Jánovi a my v tomto obľúbenom a vernom učeníkovi vidíme zástupcu všetkých vtedajších a všetkých budúcich vyznavačov Kristovho učenia. Tam na Kalvárii bolo spečatené naše vnútorné príbuzenstvo medzi ňou a nami. Tam sa spojil pevný zväzok

lásky, ktorý spojuje dieťa s matkou a matku s dieťaťom. Ak Cirkev dovolila a tak široko rozvinula mariánsky kult, urobila tak s dobrým vedomím toho, že úctou Matky Kristovej vzdávame najlepšie a veľmi dôstojne aj úctu Jej Synovi. Naša úcta k nej však nie je a nesmie byť prázdny zbožňovaním. To Cirkev nikdy nerobila a urobiť nemôže. Vieme, že i P. Maria je stvorením, tvorom božím, i keď je tvorom a stvorením akého nebolo a nebude. Svoje výsostné postavenie si nezískala len svojím vlastným pokorným pričinením, ale predovšetkým pôsobením a milosťou samého Boha. Ak ju tak poctil a povýšil sám Boh, potom i od nás — ak Boha opravdu milujeme — si zaslúži najčistejšiu úctu a lásku. Naša úcta k nej pramení aj z toho, že P. Maria predstavuje vo svojej osobnosti dokonalú ženskosť. Sústreďuje vo svojej bytosti tie večné hodnoty ženstva a z týchto v sebe spojuje dve najvzácnejšie a najkrajšie: panenstvo a materstvo.

V tom zmysle nás k tejto úcte znovu vyzýva i posledný cirkevný snem, koncil. „...pravá zbožnosť nespočíva v jalových a nestálych citoch, ani v akejsi márnej ľahkovernosti, ale vychádza z pravej viery, ktorá nás privádza k uznaniu vznešenosti Bohorodičky a pobáda nás k synovskej láske voči našej Matke a k nasledovaniu jej čnosti.“ (Záver dogmatickej konštitúcie o Cirkvi, čl. 67). Teda žiadny jalový a nestály cit, ani ľahkovernosť, ale čistá viera premiešaná aktívnou láskou a pevnou nádejou má byť zdrojom našej zbožnej mariánskej úcty nielen v tomto najkrajšom ročnom mesiaci, ale v celom našom živote. „Všetci sa modlíme k nejakej krásnej nádeji až do konca,“ spieva v jednej básni národný umelec J. Seifert. Nech aj naša modlitba a láska k Matke dobrej nádeje a najkrajšieho milovania je vytrvalou až do konca!

Dr. Emil Korba

DÔSTOJNOSŤ MANŽELSTVA A RODINY

vo svetle pastorálnej konštitúcie „Cirkev v dnešnom svete”.

(Úryvok z dlhšej štúdie.)

Cirkevný zákonník v paragrafoch o manželstve nehovorí o manželskej láske, ale o právach a povinnostiach manželov, ktorí sa dobrovoľne a slobodne rozhodli k trvalému spoločenstvu. Vzťah človeka k človeku znajú z Písma svätého. Je to najvyšší zákon lásky, ak teda vytvárajú v dvojici spoločenstvo, musia do toho spoločenstva preniesť tento zákon lásky so všetkými dôsledkami, ako pilier svojho spolunažívania.

Dôsledkom zákona lásky je vernosť, obetavosť, úprimnosť, ale tiež jednota, vzájomná výchova, vzájomná pomoc a toto všetko až do hrobu. Láska teda nie je totožná s túžbou po telesnom spojení. Mýli sa každý, kto žiada telo na dôkaz svojej lásky.

Encyklika Pia XI. „Čisté manželstvo” zdôrazňuje lásku, zameranú k rodičovstvu. Ale konštitúcia II. vatikánskeho koncilu: Cirkev v dnešnom svete vyzdvihuje lásku, ako samostatný úkon dokonalého manželského vzťahu. Vo svojom 47. článku oceňuje dobrú, ktoré spoločenstvo vytvára pre zachovanie a prehĺbenie manželskej lásky a odsudzuje akékoľvek formy, ktoré manželskú lásku narušujú alebo ničia. Spomínaná konštitúcia veľmi kladne hodnotí všetky zariadenia ľudskej spoločnosti, ktoré si stále viac a viac uvedomujú dôstojnosť manželstva a rodiny.

Konštitúcia v čl. 48. nestotožňuje sa s názormi, ktoré manželstvo a rodinu pokladajú za výrobok ľudskeho rozumu, ale jasne trvá na základe, ktorý vyplýva z pozitívneho zákona Božieho. In-

štitúcia manželstva tkvie svojím koreňom vo vôli Božej, ktorá tejto inštitúcii dala aj vlastné zákony. Podľa nich smie manželstvo uzavrieť muž a žena aktom slobodnej vôle, a to po uvážení všetkých podmienok predložených zdravým rozumom a úsudkom. Do otázok ktoré súvisia s podmienkami, môže kontrolne zasiahnuť aj ľudská spoločnosť, v ktorej manželstvo a rodina rozmnôžuje obecné blaho, uchováva ho a stráži. Manželstvo sa opiera v najvyššej miere o dané prirodzené zákony lásky, v ktorých a z ktorých vychádza oprávnenie založiť rodinu, ktorou sa obohacuje v láske celá ľudská spoločnosť. Aby manželská láska bola v ľudskej spoločnosti plodnou, musí byť upevňovaná, musí rásť a prenikať celú ľudskú osobnosť. Musí sa vzťahovať na celý život duševný a nielen fyzický, telesný.

Človek je zaradený do poriadku prirodzeného zákona, alebo ako sa všeobecne hovorí, patrí do prírody. Predsa ho s prírodou úplne nemôžeme stotožniť, lebo pre neho platia špecializované zákony prírody, zákon prirodzený, v ktorom sa uplatňuje aj rozum a vôľa, ktoré postráda ostatné živočíšstvo. A tu nemôže človek vo svojej láske vidieť, cítiť a chápať len ukojenie telesné. Telesné stretnutie v manželstve treba chápať ako vyšší a hlbší cieľ, ktorý spočíva vo vzájomnom porozumení, pomoci, odovzdanosti, vernosti a obetavosti. Stretnutie muža a ženy je výrazom najhlbšieho vzájomného odovzdania sa, v ktorom vernosť sa upevňuje, uznáva sa vzájomná a výlučná trvalá spolupatričnosť. Osvedčuje sa aj spoločná sila prekonávať všetky životné prekážky a smeruje k cieľavedomej zodpovednosti s najčistejším úmyslom prijímať a vychovávať v plodoch svojho stretnutia pokračovanie svojej lásky. (Porov. čl. 49.) Tak treba chápať plodnú lásku, ktorá sa vzťahuje na celú osobnosť a nielen na oblasť telesnú. V takejto plodnej, alebo ako hovorí konštitúcia – prehĺbenej láske manželskej, spočíva koreň rodinného blaha a manželského šťastia. Len taká láska vie rozhodnúť, kedy rozšírenie rodiny bude jej samotnej k prospechu a rozumne zväži ešte aj ďalšie podmienky sociologické, ekonomické a iné. Tieto budú riadiacim momentom, aby stretnutie v tele nebolo iba nezodpovednou hrou, ale aby so zúčastneným rozumom, vôľou a celou dušou človeka boli kontrolované prostriedky, ktorými potomstvu môže byť zabezpečený vývoj, rast, výživa, bývanie, výchova (porov. čl. 50.) Dieťa je kvetom a plodom manželskej lásky, preto musí vyrastať z dobrého štepu.

Dnešná ľudská spoločnosť svojimi zriadeniami dáva záruku, že rodina, ktorá podľa svojich síl pomáha k spoločnému blahu a poctivo užíva vymoženosti, nebude trpieť hladom a zimou. Ale doznáva ešte aj mnohé rušivé momenty, ktoré naštrobujú počestnosť rodín, momenty, ktoré vedú k nevere a k rozvratu. Je chvályhodné, že spoločnosť hľadá cesty, ktorými by sa riešením týchto rušivých momentov dal zabezpečiť prirodzený rozvoj manželskej lásky a rast rodiny.

Doterajšie plodné diskusie smerujúce k upevneniu manželstva a rodiny musíme hodnotiť kladne. Nesmieme v nich prestať, aby dôstojnosť manželstva a rodiny čím ďalej tým viac rástla a prispievala k budovaniu spoločného blaha i svetového pokoja.

prof. dr. Jaroslav Michal

Pane, ďakujem Ti za mój
so stromami v kvete,
s večerami plnými jarnej vlahy
a s párikmi zaľúbených.
Držia sa obyčajne za ruky
a ich tváre sú vyjasnené —

v zajatí tohto dobrodružstva
z pohľadu na tieto zamilované páriky
načerpať nový humor a odvalu.
A všetky staré páry,
ktorých lodička manželského života
sa zavše do úskalí dostáva

Držia sa za ruky...

svietia jasotom —
a keď tak v podvečer
s manželkou si vyjdeme na prechádzku,
toto svetielkovanie ich tvári
nás ohrieva a rozveseľuje.
Ešte predsa teda sú ľudia,
ktorí nehľadia na seba
cez okuliare platidiel.
Ktorí jeden pre druhého
aj čas majú,
darčeky si kupujú,
srdcia si otvárajú
jedno pred druhým a navzájom,
a ktorí si aj chyby zavše odpustia.
Pane, daj všetkým týmto mladým pá-
rom

v parkoch májových predvečerov,
na cestách keď sa stmieva,
v malých kaviarničkách —
daj im milosť,
aby sa naozaj radi mali.
Nech to nie je len flirt
žiadostivý maškrt
a vyplnenie prázdnoty chvíle,
aby po krátkom opojení
nezutekali od seba
a nevyhlásili lásku za podvod.
V pravý čas im daj poznať,
že láska má len takú hodnotu,
na akú obeť sme pripravení.
Daj im trpezlivosť
a sebaovládanie.
Pretože aké dobrodružstvo by mohlo
byť väčšie,
ako celý svoj život
s kýmisi inými si rozdeliť
a s iným životom navždy spojiť?
Ostať pri nich,
aby v tomto dobrodružstve obstáli
a pomáhaj aj mne,
ktorý už roky žijem

a ktoré pri pohľade na zaľúbených
len pokývavajú hlavou
a súcitne sa usmievajú,
urob opäť mladými a rezkými.
A pripomeň im nielen to,
čo si raz oni v máji prisahali —
večnú a vernú lásku
a ani jeden deň
neľahnúť na odpočinok bez uzmiere-
nia —

ale daj tiež,
aby sa im stalo celkom zrejším,
že nie tá prisaha bola bláznovstvom,
ale že práve
nedostatok vzájomnej lásky,
zbabelosť a únava
urobili z ich života bláznov.
Pane, každá pravá láska,
je vernou podobou Tvojej lásky.
A ruka v ruke milujúcich sa
Dožič nám to vždycky chápať.
je jej veľkou analógiou.
V posvätných knihách
si svoju lásku k vyvolenému národu
vyličil v podobenstve lásky muža a
ženy.

Pieseň piesni Starého zákona —
jedna z najkrajších ľúbostných básní
nám predstavuje Božiu a ľudskú lásku
v jednom zobrazení.
A dnes sme predsa my Tvoj vyvolený
ľud,

ktorý miluješ
silnejšie a obetavejšie
ako sa vládzu milovať
dva ľudia.
Pane, pomôž, aby naša láska
bola vernou podobou lásky Tvojej!

M. Quoist — prel. J. K.
Snímka: o. P. Čech

Zlaté srdce

Bola daždivá jar, vody bolo plno
všade. Vyšiel som na prechádzku.
Na konci dediny stretol som star-
čeka s bielymi vlasmi a vládny-
m pohľadom. V ruke mal motyku, a
spúšťal vodu z rólí, ktoré sa zaze-
lieňali bujnými ozimínami, ale mies-
tami boli zaplavené vodou.

— Čože robíte, starček, čo, — pri-
hovoral som sa mu.

— Spúšťam vodu, lebo Pán Boh nám
požehnal pekne obilím, bola by škoda
nechať ho zahynúť. Pozrite sa na
kídla detí, čo sa hrajú na ulici, a
to všetko, chce chlebiček.

Z každého jeho slova bolo cítiť ra-
dosť z toho, že zachraňuje jedlo pre
nevinné detské ústočka. Nik mu to
nekvitoval, nik nehradil. Robil to
z opravdivej lásky.

Pomyslel som si: Stretol som zlaté
srdce.

Bolo sobotu odpoľudnia. Zašiel som
do jednej rodiny. V kuchyni som
stretol mladíka, budúceho lekára.
Bol bosý, nohavice mal vykásané po
kolénach, v ruke držal handru a pri-
ňom bola nádoba s vodou. Umýval
podlahu. Keď ma zbadal, tvár mu
zaliel rumenec.

— Viete, ja som chorá, — chcela mu
pomôcť mamička.

— Chvála Bohu, že máte takého sy-
na, vysokoškolačka, čo vám ochotne
pomáha. Dosiaľ som si ho vážil, od-
teraz budem dvojnásobne.

Pomyslel som si zas: Stretol som
zlaté srdce.

Sla stareňka z obchodu domov. Na-
kúpila plný batoh, aby nemusela
chodiť často, bo už nevládala. Pot-
kla sa, padla, batoh sa jej rozsypal
po ceste. Pribehol k nej odrastlé
dievča, tovar pozbieralo, poukladalo
do batoha, vzalo ho na plecia a
povedalo:

— Poďte babička, ja vám to zane-
siem domov.

Keď mi to babička vyprávala, tep-
lé slzy sa jej kotúčali dolu vrásko-
vatou tvárou.

Znova som si pomyslel: Stretol som
zlaté srdce.

Náš Spasiteľ mal zlaté srdce všade:
na svadbe v Káne Galilejskej, pri
bráne mesta Naim, na ceste, keď
stretol desiatich malomocných, pri
posteli Jairovej dcéry, pri hrobke
Lazarovej i na kríži, keď zomieral.
I nám prikázal, aby sme ho mali
všade. Preto nám povedal podoben-
stvo o milosrdnom Samaritánovi, čo
pomohol poranenému na ceste, o ot-
covi, čo márnotrpnému synovi od-
pustil, o dobrom pastierovi, čo hľadá
stratenú ovečku.

To zlaté srdce, preukazované všade
po celý život, potrebuje svet a žia-
da od nás najlepšie a najsvätejšie
Srdce nášho Spasiteľa.

Dr. Ján Bubán

TREBIŠOV

Prvé písomné zmienky o Trebišove sú z roku 1254. Odkedy však bola v Trebišove gréckokatolícka farnosť, dnes ťažko určiť. V daňovom spise z 24. mája 1806 môžeme čítať, že „parochia haec mater oppidii Töke – Terebes ab immemoriali tempore praeeexistens“, t. j. v 1806 roku (keď veriacich bolo 1385) nebol ani jeden človek, ktorý by pamätal na založenie fary.

Pred dnešným gréckokatolíckym chrámom v Trebišove spomínajú sa ešte dve predchádzajúce stavby. Prvá bola drevená, pokrytá slamou, druhá už kamenná na hornom konci (na mieste Čs. štátnej banky). Pretože po-

čet veriacich vzrastal a starý chrám nevyhovoval (už aj preto, že steny pukali, lebo chrám stál na blatnatom mieste), veriaci sa roku 1806 rozhodli vybudovať nový chrám.

Základný kameň dnešného chrámu Uspenia Prečistej Panny Márie bol položený 27. augusta 1817 za účinkovania o. Jána Pavloviča. Architektom chrámu bol Juraj Turčányi a chrám vystaval Leopold Fuchschreiter za osem rokov.

27. augusta 1825 na sviatok Uspenia Prečistej Panny Márie bola posvätiaca nového chrámu. Chrám posvätil o. Michal Gregorovič za asistencie o. Jána Červeňáka a o. Juraja Lejku. Kázeň povedal o. Ján Danilovič z Michaloviec. Trebišovskí veriaci zložili na chrám 22 108 zlatých a patrón chrámu gróf Emerich Csáky (iba) 1068 zlatých.

3. júla 1844 prehnala sa Zemplínom

veľká búrka a zhodila vežu chrámu, ktorá preborila celú loď. Loď rýchle opravili, ale vežu postavili až roku 1855, keď bol v Trebišove farárom Anton Danilovič.

Po smrti Antona Daniloviča (1867) sa stal gréckokatolíckym farárom kanonik o. Jozef Saxun. Zaumienil si spolu s veriacimi, že postaví v cirkvi ikonostaz a kazateľnicu. Začali aj zbierku, no 24. novembra 1876 počas veľkého požiaru, keď vyhorel takmer celý horný koniec Trebišova, zhorel aj chrám, a to až tak, že počas požiaru sa rozliali aj zvony. Obeťavosťou veriacich opravili chrám za jeden rok. Oprava si vyžiadala náklad 9000 zlatých.

Pôvodný drevený ikonostaz bol postavený roku 1886. Bol dielom Petra Kovalického, maľbu urobil Jozef Királyi, maľbu na plech František Bergmann. Ikonostaz posvätil 27. augusta 1886 o. Ján Varga, titl. kanonik. Roku 1892 za pôsobenia o. Jozefa Saxuna bol chrám pokrytý plechom.

V roku 1887 sa stal trebišovským gr.-kat. farárom o. Izidor Saxun. Počas jeho pôsobenia bol vybudovaný bočný oltár Nepoškvrneného počatia Panny Márie, neskôr oltár Najsvätejšieho srdca Spasiteľa.

Od roku 1936 bol gréckokatolíckym farárom arcikadekan o. Vojtech Dudits, ktorý spravoval farnosť až do apríla 1950. Za neho sa vo farnosti usadili otcovia Baziliáni. Veriaci na vďaka za šťastne prežitú vojnovú dobu vystavali ďalší bočný oltár Matky ustavičnej pomoci, ktorý bol posvätený dňa 8. decembra 1947.

Koncom štyridsiatych rokov začali trebišovskí veriaci s veľkou opravou chrámu. Postavili nový krížový ikonostaz, na ktorom pracoval akad. sochár Fraňo Gibala a chrám dostal novú maľbu (akad. maliar Vojtech Stašík.)

Od 9. júna 1968, sa farárom stal o. Michal Ihnát. Od 1. januára 1970 je farárom o. Juraj Kocák.

P. Meluš

MICHALOVCE

Michalovce sa spomínajú v dávnej histórii Uhorska už v prvej polovici XI. storočia. Spomínajú sa ako mesto s hradom. O týchto počiatkoch mesta však vieme veľmi málo. V stredoveku bol chrám v patronátnej starostlivosti zemepánov. Historické pramene prezrádzajú, že r. 1314 zemepán Sztáray dal uliari pre michalovský chrám zvon. Podobu a veľkosť chrámu nám azda neskôr zistia a vypátrajú archeológovia. Z ostatných zemepánov spomenieme Michala Nagya a jeho syna Ladislava.

O gr.-kat. cirkvi sa z historických dokladov dozvedáme najmä to, že v

Michalovciach r. 1736 Imrich Sztáray bol patrónom aj pre gr.-kat. cirkev.

Terajšia michalovská gr.-kat. „cerkev“ bola stavaná od r. 1770 a skončená podľa tereziánskych plánov r. 1722. Je to mariánska svätyňa, zasvätená pamiatke Narodenia P. Marie. Stavebný štýl chrámu je barokovo-klasicistický s dvoma vežami. Sakristiu, ktorá dnes slúži ako bočná loď, vystavali za farárskeho pôsobenia o. arcidekana Jána Fedorku a posvätil ju nebohý Vladyka Pavol.

Veľké renovácie chrámu boli v uplynulom roku. K chrámu pribudla nová sakristia, chór, osvetlenie a malebný

mariánsky oltár. V budovateľsko-opravných prácach sa pokračuje teraz na objekte veľmi zničenej farskej budovy.

Duchovnými správcami michalovskej farnosti od r. 1795 boli: M. Šimoga (do r. 1812); P. Stavrovský (do r. 1819); T. Vološinovský (do r. 1820); Ján Danilovič (do r. 1831); J. Ungváry (do r. 1836); Jozef Danilovič (v r. 1836); Juraj Ihnatko (do r. 1863); J. Vajda (do r. 1864); Ján Ihnatko (do r. 1899); P. Karbus (do r. 1925); od r. 1925 o. arcidekan Ján Fedorko.

o. Ján Krlička

Jozef ERBY:

O, Mária, Matka Božia...

O, Mária, Matka Božia, moja dobrá Matka,
Vrelou dušou teba chválím, moja nádej sladká,
Tak v radosti ako v žiali
Moje srdce teba chváli:

Zdravas' Panna Mária, Zdravas' Panna Mária!

O, Mária, Matka Božia, moja dobrá Matka,
Ty si moja Matka Božia, moja dobrá Matka,
Ráno, večer, vo dne, v noci
Buď mi stále na pomoci!

Zdravas' Panna Mária, Zdravas' Panna Mária!

O, Mária, Matka Božia, naša milá Matka,
Si Kráľovná všetkých svätých, naša nádej sladká.
My sme tvoje hriešne deti.

Naša pieseň k tebe letí:

Zdravas' Panna Mária, Zdravas' Panna Mária!

O, Mária, Matka Božia, naša dobrá Matka,
Ty si naša zástankyňa, naša nádej sladká.

My sa k tebe utiekame,

O ochranu ťa žiadame,

Zdravas' Panna Mária, Zdravas' Panna Mária!

Svätodušné reflexie

Búrka nad Johannesburgom v Južnej Afrike...

V búrke prijímal Mojžiš na hore Sinaj Desatoro

Za hukotu zostúpil Duch sv. na apoštolov

Búrka je Jeho symbolom — On je Sila, Moc, Všemohúcnosť

Duch sv., neznámy Boh, zabúdaný a nechápaný

A predsa bez Neho nepohne sa nič ani v svete duší...

Darca milostí, stojí na počiatku dejín sveta, ľudstva a spásy

Zosobnená láska vyžarujúca z Otca i Syna.

Keď prichádza ako jemný vánok, ponúka svoju milosť, nenúti iba klope a čaká.

Otvorme mu srdcia. Príď!

Si darcom svetla, útechou v strastiach.

Si odpočinkom, keď zomdlení klesáme.

Si darcom radosti, vernosti, odpustenia.

Príď a daj vlahu vyschnutej pôde našich srdiec,
zhoj rany duše aj tela.

Príď a daj nám nádej — nádej, že budeš vždy s nami!

Mária Tímská

Pripomeňme si najprv známe a pekné Pánovo podobenstvo: Istý človek mal dvoch synov. Prišiel k prvému a povedal mu: „Syn môj, choď mi dnes pracovať do vinice“. On mu odpovedal: „Áno, pane“. Ale nešiel. Potom sa otec obrátil na druhého syna a tiež podobne ho vyzval. Ale ten mu odpovedal: „Nechce sa mi“. No potom oľutoval a predsa len šiel. Ktorý z tých dvoch splnil vôľu otcovu? Odpovedali mu: ten druhý! (Mt 21, 28–31).

Zamyslime sa nad týmto podobenstvom a všimajme si príklady z nášho každodenného života. Mladý človek má príležitosť ísť na zábavu, ale zároveň ho viaže povinnosť ísť do práce. Rozmýšľa o tom, čo si má zvoliť. Motív zábavy je iste lákavejší ako povinnosť ísť do práce. Nastáva vnútor-

SLOBODNE SLUŽME DOBRU

ný boj. Skôr než sa rozhodne ísť na zábavu, začnú buráčať myšlienky na povinnosť. Premýšľa: Znesie moja česť a charakter zanedbanie povinnosti pred zábavou? Či nie je pekné mať zmysel pre poriadok? Najprv potrebné, potom príjemné! Aké budú následky mojej nedbalosti a nerozhodnosti? Také myšlienky pomaly ustúpia prvému motívu a dajú prednosť povinnosti. Mladý človek potom ide miesto zábavy za svojou povinnosťou. Je to iste správne rozhodnutie.

Na tomto príklade sme si chceli ukázať to, že človek vlastní schopnosť slobodne voľiť, rozhodovať. To nám pripomína aj to, že človek má slobodnú vôľu, to je, že je slobodný vo svojom rozhodovaní, zmýšľaní i konaní. Je to vznešené právo a dobro ľudskej bytosti, ktoré dáva mu dôstojnosť slobodného rozhodovania. Musí nám záležať na tom, aké skutky si zvolíme a aké si zvolíme prostriedky. Vždy to majú byť dobré skutky i dobré, správne a dovolené prostriedky. Už Písmo sv. Starého zákona nám dôrazne pripomína: „Pred človekom leží život a smrť, dobro a zlo, dostane to, čo sa mu ľúbi. (Eccl 15, 17).

Vlastníme však v sebe i zlé sklony, vášne. Každý v inom pomere podľa svojho prirodzeného osobného založenia. Keby sme v nich hľadali svoje uspokojenie a oddali sa im do krajnosti, robili by sme slobodne, ale nie správne.

Predstavme si pijana, ktorý miluje pohárik viac ako svoju manželku a rodinu. Prepije všetko a úbohá žena s celou rodinou trpí. To isté by sme stretli u manžela neverného, lakomca, lenivca a podobných. Sú slobodní vo svojich činoch? Sú, ale konajú proti prikázaniu Božiemu, proti spoločenským zákonom a takto sa stavajú slobodným rozhodnutím otrokmi svojej slabosti a svojich chýb.

Z toho vidíme, že pravá sloboda človeka nespočíva v tom, aby slobodne prekročoval zákon, ale aby mu slobodne a čestne slúžil. Teda aj tu platí prastará zásada: Nedávaj sa premáhať zlom, ale dobrom premáhaj zlo! Boh nás stvoril slobodnými, aby sme si tu na zemi nadobudli čím viac zásluh pre život večný, aby sme slobodne konali skutky lásky a dobra sebe i blížnym. Slobodné plnenie vôle Božej je spoľahlivou cestou, ktorá nám zabezpečuje naše šťastie pozemské i večné!

o. P. Čech

Pozastavme sa na chvíľku

a zamyslime sa nad prijímaním, dávaním a ďakovaním. V živote človeka v každom veku a v každom čase sa s tým stretávame..., ide vlastne o ustavičné prijímanie a dávanie – v zamestnaní, v rodine, v priateľskom kruhu, vo farnosti, v obci alebo meste, medzi národmi – všade prebieha prijímanie a dávanie plodov práce rúk, námahy ducha a lásky nášho úprimného ľudského srdca.

Také bohaté a mnohostranné je toto dávanie a prijímanie! A my sme vlastne k nemu akoby odsúdení a z neho žijeme.

Rozmýšľanie o dávani a prijímaní vedie logicky k poďakovaniu. Poďakovanie sa však nevyčerpáva v slove ďakujem, ktoré nám zovšednelo natoľko, že sa nám z neho vyparil jeho význam a vyslovujeme ho vyprázdnené alebo často ho už ani nevyslovíme. Vďačnosť je životný postoj – je to stav nášho srdca. Nezabudli sme ju pestovať ako všetko ľudsky vzácne a krásne?

Sympatia alebo láska?

To nie je celkom také ľahké sa rozhodnúť. Nie vždy sa k sebe navzájom hodíme. Jeden je príliš tlstý, iný zas priveľmi chudý a ďalší je primálny. Jedna je radovravná, druhá príliš pyšná, ďalšia je opäť netykavka alebo príliš zvedavá, neodbytná atď...

Jednému nie sme sympatickí my, iní zas nie je sympatickí nám. Zdá sa, že vždy sa hodnotíme navzájom protirečivo... A tu sa nám treba konfrontovať so zásadou:

„Ak len svojich priateľov pozdravujete, myslíte si, že konáte niečo zvláštne? Či to nerobia aj pohania?“

Nik z nás nie je dokonalý, každý z nás má svoje chyby a slabosti. Máme ich všetci. Má ich kňaz, ktorého toľkí kriticky pozorujete, a máte ich aj vy. Čím lepšie a viac sa navzájom poznávame, tým zreteľnejšie ich vidíme. Čím častejšie sa stretávame, tým viac sa o ne potkýname... Ani naša dedina alebo mesto nie je dedinou alebo mestom svätcov a svätíc, a preto je pochopiteľné, že sa medzi nami – tak ako medzi apoštolmi – vyskytujú nezhody, rozpory, napätia, zvady, ba i pády... Nemusi to však byť nikdy tragické. A dobre je, že to vieme a vieme aj aké je z tohto stavu východisko: ustavične sa musíme usilovať opäť sa navzájom nájsť, pochopiť, odpustiť si, vychádzať si v ústrety a pomáhať si v porozumení a láske.

Ján Kopec

Nasledovanie Pána

Náš Spasiteľ veľmi často hovoril o nasledovaní. „Zapri sám seba... a nasleduj ma!“ Nikdy a nikde nehovoril o tom, že chce mať okolo seba ľudí, ktorí by Ho obdivovali, oslavovali. Aj keď používa slovo učeníci, vykladá ho tak, že je zrejme, že tu ide o nasledovníkov, nie o prívržencov jeho náuky, predovšetkým o nasledovníkov jeho svätého života.

Musíme dobre pochopiť, že Kristus veľmi dobre vedel, prečo kladie taký dôraz práve na nasledovanie. Toto slovo má najplnší, najužší, najhlbší súvis s tým, čo Kristus sám o sebe povedal: „Ja som cesta, pravda a život.“ On nie je učiteľom – majstrom v tom zmysle, že má tu zanechať akési učenie, akúsi náuku, ale predovšetkým príklad, vzor k nasledovaniu.

Nepostačia mu teda iba poslucháči Jeho slova, nepostačia mu tí, ktorí toto učenie iba prijímajú, ale predovšetkým tí, ktorí Ho pochopili a ktorí Ho nasledujú!

J. S. Zákamenčan

JÁN XXIII. A UMELEC

(2. pokračovanie)

Rozosmiali sa a pápež Ján povedal:

— Uhádol by som hneď, že pochádzate z Bergama, aj vtedy, keby sme hovorili po taliansky.

Manzù iba teraz zbadal, že hovoril dialektom. Kňaz Giuseppe postrehol jeho údiv a vymenil si s ním úsmev. Pápež Ján urobil gesto, ktorým dal na vedomie, že je pripravený. Ale sochár prv, ako sa dal do práce, chcel byť úprimný:

— Vaša Svätosť, žiadali ma, aby som zhotovil Vaše poprsie, ale musím pravdivo priznať, že som nerobil portréty mužov, s výnimkou jedného, môjho priateľa a to iba preto, že bol mojim priateľom. Druhý som zničil. Slovom — tie nemohé, ktoré som spravil, to sú vlastne iba poprsia žien. Pápež sa usmial.

— Pokúsime sa, — povedal. — Aký je to rozdiel? — a ukázal na svoje biele rúcho. — Okrem toho, ako vidíte, som oblečený viac-menej tak ako žena.

Všetci sa znovu zasmiali. Manzù sa rozhlíadal po rozľahlej bibliotéke. Zbadal niekoľko červenožlatých fotelov rozostavených do polkruhu. Prostredný, postavený vyššie, bol isto trónom.

— Tento bude dobrý, — oznámil, — ak ho postavíme do svetla blízko obloka.

Keď bolo všetko hotové, pápež sa posadil pred sochára. Komorník podložil mu pod nohy červený hodvábný vankúšik, ale zrejme nemal to rád, lebo ho odsunul nohou. Zbadal, že Manzù sa mu prizera a obidvaja sa usmiali: bol to medzi nimi prvý mlčanlivý prejav dôvery.

— Môžem sa trochu aj pohýbať? — opýtal sa pápež.

— Nech sa Vaša Svätosť správa tak, ako keby ma tu nebolo.

— Čo myslíte, čo by som si mal položiť na hlavu? — v ruke držal „camauro“, starodávnu prikrývku hlavy, akúsi červenú čapicu, lemovanú bielou kožušinkou.

— To bude dobre.

— Vidíte, pán prelát! — zvolal pápež obracujúc sa na Capovillu: — Povedal, že v „camauro“ to bude dobre. — Teraz sa usmial chápavo na Manzùu:

Im sa to nepáči. Ale vy viete, ako to tu ide. — A položil si čiapku na hlavu.

Kňaz Giuseppe stál vedľa neho medzi trónom a oblokom. Manzù dal sa do práce. Ale pápež ho hneď prerušil:

— Nebude prekážať, keď budem hovoriť?

— Prosím ráčte tak postupovať, ako keby ma tu nebolo, — odpovedal sochár mysliac, že pápež chce rozprávať s kňazom Giuseppe.

— Nuž teda vám rozpoviem, ako som spoznal vášho pána otca a o veľkej službe, ktorú mi preukázal.

Na blízkom stolíku ležala veľká gundža hlíny. Zatiaľ čo pápež hovoril, Manzù formoval túto neformálnu hromadu hlíny pridávajúc k nej ešte ďalšie kusy.

— Bolo to krátko po mojej vysviacke, — začal pápež Ján.

— Vtedy bol som ešte neskúseným kňazom a mával som veľkú trému, keď som musel verejne prehovoriť. Preto, keď farár vášho nádherného kostola svätého Alexandra ma požiadal, aby som kázal, súhlasil som s tým plný obavy, že aj tak to bude nanič. Už raz som zažil hanbu na mojej prvej konferencii v rímskom seminári. Otec Francesco Pitocchi nahovoril ma, aby som mal príhovor k Máriiným Dcéram, ktorý som si aj napísal. Keď som však potom ešte raz čítal ten svoj príhovor, zdal sa mi priveľmi slávnostný, priveľmi kvetnatý a hemžiaci sa vznešenými výrazmi. Preto som ho zjednodušil. Ale keď som ho prednášal na konferencii, zbadal som, že ma počúva vznešená a vybraná spoločnosť, veľmi som sa vystrašil. Stratil som reč a — bohužiaľ, aj pamäť.

Pápežovo mrvenie prekážalo sochárovi. Nemohol ho počúvať a súčasne skoncentrovať sa na svoju robotu, nuž rozhodol sa ho iba počúvať.

Ale pápež Ján dal znamenie, aby sa dal do práce.

— Nie, nie, — povedal. — Pracujte len ďalej. Nuž táto moja prednáška bola pohromou. Pomiešal som citáty zo Starého i Nového zákona, svätého Alfonza so svätým Bernardom, svedectvá cirkevných učiteľov so slovami prorokov. Teda generálna miešalina! S veľkou hanbou vrhol som sa do náručia Otca Francesca vyznávajúc mu svoju pokoru.

Fotografický blesk šľahal tak neočakávane, že obidvaja, pápež i sochár, sa nafakali. Ktosi vpustil fotografa, ktorý sa teraz krútil okolo nich a robil snímky. Manzù hľadel na

neho s neskryvanou nespokojnosťou. Pápež to spozoroval a umlkal. Čakal, kým fotograf skončí. Len potom pokračoval vo svojom rozprávaní.

— Tak teda, keď som bol mladým kňazom Roncallim, nie bez strachu pripravil som si inú kázeň pre dobrý ľud v Bergame. Moja prvá kázeň v Bergame, pred vlastnou rodinou, príbuznými a veriacimi, ktorí prišli sem s veľkou nádejou a žičlivosťou! Bolo to na sviatok svätého Františka Saleského r. 1906. Spolu so mnou prišiel aj váš dobrý otec, ktorý ma odprevadil na kazateľnicu.

Lebo k úlohám pána otca — Manzù patrilo o. i. aj odprevádzať kazateľov na kazateľnicu, čakať ich až do konca a potom zas ich odprevadiť do sakristie.

— Kázeň som začal akosi nerozhodne. Manzù čakal na mňa sediac na schodíkoch kazateľnice. Za oných čias kázeň trvala štyridsať minút až hodinu. Osmelil som sa teda a akosi už mi to išlo. Ale keď som došiel asi do polovice, zrazu som sa zadrhol a pozrel som sa neisto na tváre veriacich, aby som zistil, ako reagujú. Nezbadal som nič, ale cítil som, ako mi srdce v hrudi zamiera. V tom okamihu potiahol ma ktosi za reverendu, ale nevsímal som si to. Pocítil som aj druhé potiahnutie, po chvíli tretie. Vtedy som sa obrátil. Bol to Manzù, ktorý sedel pri mojich nohách: „Len smelo, kňaz Angelo — povedal — len smelo, ide vám to znamenite“. Pápež sa pohnuto usmial na túto spomienku a potom pokračoval:

— Dodal mi smelosti a vďaka jeho malému povzbudeniu hovoril som potom omnoho lepšie. Nikdy na to nezabudnem. Žičlivá ruka, natiahnutá k tomu, čo pochybuje a klesá, môže spraviť zázraky.

Manzù poďakoval sa za rozprávanie tejto epizódy. Uzrel znovu svojho otca, uzrel ako živú jeho tvár a mierne pokývanie hlavou, keď chcel dať niekomu na zrozumenie, že súhlasí s jeho mienkou. V opačnom prípade na rozprávača nikdy nepozeral. Spomínal si, ako jedného dňa matka ho poslala k otcovi, aby vypýtal peniaze na nákup potravín. Našiel ho vo chvíli, keď pribíjal opäť na starú čizmu. Len čo ho prosil o peniaze, otec vložil niekoľko klinčekov do úst, aby nemusel povedať, že nemá. Zakýval záporne hlavou nezdvihnúc ani oči od roboty.

Teraz Ján mlčal a Manzù vrátil sa do práce s rozhodnutím, aby ju skončil pokiaľ možno čo najskôr.

Manzù mal veľké trampoty vo svojej práci: pápežova tvár priamo s neobyčajnou pohyblivosťou menila sa každú chvíľu, menila sa s každou novou myšlienkou. Výraz pápežovej tváre, plná vážnosti a starostlivosti, rozžiarovala sa náhle veselým a srdečným úsmevom. Istota a rozhodnosť rovnako rýchlo dávali miesto pochybnosti. Nebude ľahký tento portrét! V tejto opravdivej defiláde tváre, ktorá z nich je tá pravá? Aký je opravdivý pápež? Aký je jeho vnútorný? Manzù musel to vedieť, ak mal vymodelovať túto hlavu. Ale na to jediným spôsobom bolo pozorovanie; to by však bolo možné iba vtedy, keby strávil s pápežom viac času. Ale mal to požadovať? Mohol so všetkými svojimi problémami sochára prosiť o čosi viac, ako o niekoľko sedení pri modelovaní?

Našikoval hlavu Jána XXIII., ale náčrtok bol priveľmi povrchný, výraz pápežovej tváre priveľmi dobrotivý; Manzù si plne uvedomoval, že sa nedostal do hĺbín. Pápež, ktorý sedel dosť ďaleko od stojana a nemohol nič vidieť, pristúpil, aby obzrel škicu. „Dobre,“ — povedal s celým presvedčením, — „dobre“. Umelec odporoval pohybom hlavy: „Ešte nie, Vaša Svätosť“. Pápež Ján pozeral sa ďalej na náčrtok usilujúc sa porozumieť, čo je na nej nie dobré.

— Neveľmi sa vyznám v umení, — priznával sa. — Nazdávam sa, že portrét má byť proste portrétom. Ale chápem, že sa musí páčiť predovšetkým vám. Ak budete spokojný vy, aj my budeme spokojní.

— Ďakujem, to je pre mňa veľmi cenné vyhlásenie, — odpovedal sochár zaskočený pápežovou skromnosťou.

— Budeme sa môcť hádam zajtra opäť vidieť, — dodal Ján XXIII., ako by vycífoval úmysel umelca, aby čo najskôr mohol pokračovať v práci.

— Áno, Vaša Svätosť, — odpovedal Capovilla.

Nastala chvíľa ticha a potom položil pápež ruku na sochárovo plece:

— Ak máte nejaký čas, nechceli by ste sa pozrieť, ako bývam?

(Pokračovanie v budúcom čísle.)

Z pravidiel bratov v Taizé

Nikdy nezostať stať na jednom mieste.

Tiahni vpred spolu s bratmi — smerom k cieľu, v šľapajach Kristových.

Medzi ľuďmi buď znamením bratskej lásky a radosti.

Nebuď nikdy medzi tými, ktorým je škandál rozdelenia kresťanov ľahostajný, a napriek tomu, že vyznávajú lásku k blížnemu, zostávajú rozdelení.

Modlitby našej bohoslužby majú svoje miesto v spoločenstve svätých.

Každý deň si treba nájsť okamih na obnovu nášho intimného zjednotenia s Ježišom Kristom.

Modlitba, práca, odpočinok — ale všetko v pravý čas. A všetko v Bohu.

Dielo Kristovo v nás vyžaduje veľa trpezlivosti.

Čistota srdca je protiváhou všetkých prirodzených náklonností.

Niet priateľstva bez očisťujúcej bolesti.

Niet lásky k blížnemu bez kríža.

Kto naozaj miluje, nepozná precitlivosť a rozčarovanie.

Pokoncilová Cirkv obnovuje a po novom chápe i svoje vzťahy k iným náboženstvám. Koncilové dekréty a rozhodnutia rozhodne otvorili dokorán dovtedy azda len pootvorené brány Cirkvi celému svetu.

Dejinný nános všetkého toho, čo tieto vzťahy skalovala a vyhrcovalo až po mieru nevraživosti a nepriateľstva, bol odmietnutý práve v priebehu II. vatikánskeho ekumenického koncilu aktom zmierenia z jednej i druhej strany. Máme tu na mysli tak Východných, ako aj Západných oddelených bratov. So záujmom sa zúčastňovali ako pozorovatelia jednotlivých zasadnutí koncilu, mali možnosť i predniesť svoje pripomienky k problémom toho najširšieho charakteru a videli sme ich aj pri osobných stretnutiach so Svätým Otcem Pavlom VI. To všetko sa uskutočňovalo už v znamení dialógu a bolo dôkazom dobrej vôle a úprimnej snahy urobiť všetko, čo je treba, aby sa pokrivené narovnalo a choré vyliečilo. V tomto duchu sa nesú všetky koncilové rozhodnutia o ekumenizme. V ich duchu sa chceme rozhliadať aj my okolo seba. Chceme poznať i našich oddelených bratov.

Ako typický príklad narastania vecí Božích do nových polôh aj v nekatolíckych kresťanských konfesiách, vynára sa pred naším zrakom postava celým svojím zjavom, výzorom a konaním sympatického Rogera Schutza, ktorého sme zaregistrovali ako pozorovateľa spomedzi nekatolíckych účastníkov II. vatikánskeho ekumenického snemu vari na všetkých jeho zasadaniach. Tento muž si zaslúži našu pozornosť a jeho dielo náš úprimný obdiv a úctu.

V roku 1939 ako poslucháč teológie v Lausanne vo Švajčiarsku vytvoril okolo seba kruh priateľov, ktorí si zvolili za cieľ spoločného snaženia a svojho osobného života: prácu posväcovať modlitbou. Heslo začali zo všetkých síl premieňať na konkrétny životný program. Dobrá vec má vždy svoju dynamiku a jej vlastnosťou aj v oblasti platnosti fyzikálnych zákonov je rozpínanosť — šíri sa. Tým viac vo sfére špecifiky ľudskej. Roger začal pre týchto svojich priateľov organizovať študijné dni a cvičenia. Chvilu sústredenie si pomenovali dňami ticha, modlitby a meditácie. Spoločenstvo, ktoré sa takto utváralo, si dalo meno „Grande Communauté“ — Veľké bohatstvo. Improvizované stretnutia sa menia na premyslený výchovný systém. Pohľady na skutočnosť života a sveta sa začali prehĺbovať a bolo treba už pomýšľať na vlastný dom pre tieto účely. Do týchto skvelých plánov však načas rušivo zasahuje vypuknutie druhej svetovej vojny. V auguste roku 1940 sa Roger rozhodol svojich priateľov prechodne opustiť a hľadá tak prepotrebný dom pre svoje plány vo Francúzsku. V hodinách vojnového zúfalstva, ktoré zmietalo národmi Európy a nakoniec i celého sveta, dozrieva v Rogerovej duši koncepcia osobitnej duchovnej akcie. A rozhodol sa uviesť ju do života už bez odkla-

dania a napriek vojnovým ťaženiam, ktorým padalo za obeť toľko toho ľudského i materiálneho... Keď sa porozhliadal na všetky strany, núvalo sa mu viacero možností umiestniť dom pre svoje zámery. Nakoniec sa rozhodol pre takmer opustenú usadlosť v Burgundsku, v dedine Taizé, v tesnej blízkosti mestečka Cluny. Usadil sa sám v dome, ktorý pre svoje plány získal. Značná vzdialenosť ho delila od okolitého obývaného prostredia, a toto osobitne vyhovovalo jemu osobne i dielu, ktoré v ňom dozrievalo a nadobúdalo celkom konkrétne obrysy. Lokalizácia dedinky Taizé blízko vtedajšej demarkačnej línie medzi oblasťou obsadenou Nemcami a územím ostatného Francúzska mu umožňovala prijímať utečencov hľadájúcich útočisko a odkázaných na kus ľudskej a bratsky nezištnej služby z jednej i druhej strany. Ujímal sa ich a v klíne tejto neraz riskantnej a obetavej služby domýšľal svoj plán do podrobností. Jeho konečné rozhodnutie v tejto súvislosti bolo: Až raz bude zas po vojne a opäť bude pokoj, založím na tomto mieste evanjelické bratstvo, ktorého členmi sa budú môcť stať ľudia, zapálení odhodlaním zasvätiť seba a svoje životy spoločnej službe Kristovi v Cirkvi a vo svete.

Od týchto začiatkov rástlo a rozvíjalo sa jeho podujatie až do konkrétnej podoby bratského spoločenstva, ktoré si okrem seba výchovnej práce a posväcovania práce modlitbou, predšavzalo aktívne sa podieľať v práci na poli ekumenizmu. Osou ich života modlitby sa stala príručka „Office Divin“, do ktorej prevzali liturgické modlitby všetkých cirkví a všetkých čias ako dedičstvo vekov. V Taizé sa čoskoro uskutočnili prvé ekumenické stretnutia. Už od roku 1941 sa v Taizé zjavili z času na čas Abbé Couturier a P. Villain. V roku 1942 sa Roger opäť v Ženeve stretáva s tromi študentmi. Je to jeho nový úzky priateľský kruh — Max Thurian, Pierre Souvairan a Daniele Montmolin. Títo sa k nemu pripájajú, nájdu si spoločný byt a žijú spolu v znamení spoločného ideálu dva roky. Získavajú tu ďalších mnohých osobných priateľov a nadšencov myšlienok, ktorých boli nositeľmi a vyznavačmi. Ich byt sa takto stal miestom stretávania. Život modlitby sprevádzal túto ich aktivitu. Spoločné ranné a večerné bohoslužby si konali alebo v dome, kde bývali, alebo v kaplnke katedrály sv. Petra. Po skončení vojny, mohli sa v lete roku 1944, opäť usadiť v Taizé. Neodkladali svoj štart do nového života a začínajú ihneď rozvíjať aj ekumenické vzťahy k všetkým kresťanom.

V čínorodej láske k vlastnému poslaniu, ktoré im skytalo vždy nové perspektívy a zároveň ho vždy hlbšie chápali, mihali sa im prvé povojnové roky. A na Veľkú noc roku 1949 sa začína nová etapa života tohto bratského spoločenstva v znamení zasvätenia sa v službe Bohu a blížnym, a to v dobrovoľnom celibáte na báze spoločného imania a samozrejme i v prijatí princípu poslušnosti. Počet bratov sa v dôsledku už hotovej formy zväčšoval a v roku 1951 a 1952 bratia odchádzajú po dvoch alebo troch do všetkých prostredí. Ujímajú sa spôsobu života na každom úseku, ktorý si vybrali a na ktorý sa prípravou uspôsobili. A takto ich nachádzame v chudobných štvrtiach Alžíra, medzi prístavnými robotníkmi v Marseille a rovnako vo farnostiach dedín a miest tak vo Francúzsku, ako aj vo Švajčiarsku. Všade sú nositeľmi svetla, životného optimizmu a radosti.

Z času na čas sa zídu všetci v Taizé — ako v rodnom dome. Býva to obyčajne na výročie sviatky a raz do roka na týždennú duchovnú obnovu.

V roku 1952 až 1955 dokončil Roger pravidlá komunity v Taizé. Sú preniknuté duchom Evanjelia a duchom života prvých kresťanských komunít, ako ich poznáme z dejín kresťanstva a z autentických správ z Písma. Neopomínajú, pravdaže, ani skúsenosti všetkých foriem kresťanského duchovného života tak na Východe, ako aj na Západe, a je to od čias Reformácie prvý takýto prípad. Tie isté pravidlá prijal za svoje i domov sestier v Grandchamp neďaleko mesta Neuchatel vo Švajčiarsku. Tento dom vznikol s podobným zámerom a v tom istom čase ako dom v Taizé, ale nezávisle na ňom. Osobitným spôsobom sú predmetom ich záujmu, modlitieb a ich činnosti zretele ekumenické.

J. Kraj

o. Ján Ďurkán

XX

ARCIBISKUP CAMARA vydal spoločne s pastorm Abernat-
hym vyhlásenie, v ktorom vyzýva k celosvetovej kampani, aby
svedomie všetkých ľudí prebudilo sa k boju proti chudobe,
rasovej nenávisti a voine.

TRNAVA — V sídle apoštolskej administratúry a Spolku sv. Vojtech boli na sviatok patróna Spolku sv. Vojtecha otvorené tohoročné oslavy stého výročia trvania spolku. Slávnostnú sv. omšu pri tejto príležitosti odslúžil trnavský ordinár o. dr. J. Gabriš. Kázal predseda SSV a doživotný správca prelát Msgr. Ján Pöstényi. Slávnostného otvorenia tohoročných jubilejných osláv Spolku sv. Vojtecha sa v Trnave zúčastnil aj náš najd. ordinár o. Ján Hirka.

PREŠOV — S úprimou radosťou zaznamenávame, že po štvrtročnej prestávke vyšlo prvé tohoročné číslo Blahovistníka, diecézneho gr.-kat. časopisu v ukrajinsko-rusinskej reči. BARCA — 22. apríla t. r. pochovali na miestnom cintoríne šľachetnú ženu a váženú občianku pani O. Janočkovú, kňazskú manželku a matku. Pohrebné obrady vykonal otec biskup dr. V. Hopko. Žádusnú sv. službu Božiu liturgizoval správca košickej farnosti o. Bartolomej Demko. Príslušné pohrebné obrady u katafalku zosnulej, vystavenom v miestnom rím.-kat. farskom kostole vykonal miestny rím.-kat. farár o. Vincent Janitor.

KOŠICE — 25. apríla t. r. zomrela v košickej nemocnici pani Melánia Kollariková, manželka zaslúžilého pracovníka gr.-kat. Ordinariátu i administrácie nášho časopisu p. Gejzu Kollarika. Smútočné rozlúčenie s touto príkladnou manželkou, matkou a našou hlboko uvedomelou veriacou bolo na verejnom cintoríne v Košiciach dňa 29. apríla t. r. Smútočné obrady za početnej asistencie duchovenstva vykonal okr. dekan košický o. Viktor Skorodenský.

KALUŽA — V prvú nedeľu po Veľkej noci konala sa, v tejto filiálke farnosti Klokočov odpustová slávnosť na počesť patróna chrámu sv. apoštola Tomáša. V noci a v skoré ráno bola tunajšia príroda odtá v biele rúcho Vianoc, ale žiariace zemlinské slnko čoskoro premenilo tento šat prírody na jasavý deň veľkonočný. S úprimnou radosťou spevali zbožní veriaci bohoslužobné spevy nášho obradu pri Sv. liturgii, ktorú slúžil o. Juraj Gula za asistencie o. M. Májovského a o. J. Ďurkáňa. Slovo Božie kázal o. Ján Ďurkáň z Malých Zalužíc.

Výnosom Slovenského úradu pre tlač a informácie bola s účinnosťou od 1. apríla t. r. zmenená periodicita a cena nášho časopisu takto: Slovo bude vychádzať raz mesačne po 2 Kčs. Celoročné predplatné 24 Kčs. V I. štvrťroku 1970 vyšlo 6 čísiel po 1 Kčs; do konca roku vyjde Slovo 9-krát po 2 Kčs. Predplatitelia, ktorí zaplatili celoročné predplatné 26 Kčs majú k dobru 2 Kčs. Tento zvyšok sa vráti predplatiteľom v hotovosti. Predplatitelia, ktorí uhradili polročné predplatné 13 Kčs, majú uhradené predplatné na II. štvrťrok a k dobru na III. štvrťrok 1 Kčs. Na úhradu predplatného na III. štvrťrok doplatia 5 Kčs, resp. do konca roka 11 Kčs. Predplatiteľom, ktorí nehodlajú časopis predplácať od III. štvrťroku vráti sa 1 Kčs v hotovosti. (Z prípisu Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SSR, č. 6. 761/1970-18 zo dňa 16. apr. t. r.)

Odkazy redakcie

HORLITELOM v Sadoch n. T. — Zdober zнову pripomíname, že distribúciu Slova robí poštová novinová služba. Na ňu sa obráťte so svojou žiadosťou.

F. F. — Ďakujeme za zaslané snímky i pripomienky. Čo bude možné realizovať, radi vyhovieť.

M. V. — Váš dobre mienený a úprimný návrh plne chápeme, ale zatiaľ nie je možná všeobecná realizácia, lebo v našom biskupstve je dosť farností, ktoré zachovávajú starý štýl kalendára a toto nie je možné ani nadiktovať, ani ignorovať.

J. T. — Kalendáre na tento rok možno objednať na Gr.-kat. Ordinariáte v Prešove, ul. SRR č. 8. Redakčná uzávierka príspevkov do kalendára na budúci rok skončila koncom marca.

VIACERÍM, ktorí nás upozorňujú na nevhodné výpady proti gr.-kat. cirkvi na stránkach niektorých kresťanských orientovaných časopisov znovu dôrazne pripomíname, že tak ako dosiaľ, aj v budúcnosti na stránkach Slova nehodláme bezúčelne polemizovať s nikým a o ničom. Vytýčili sme si zásadný program šírenia vzájomnej lásky, rešpektovania, porozumenia, zbližovania a tomuto poslaniu chceme zostať verní.

J. D. — Vaša pripomienka, že prinášame málo správ zo života našich farností je správna, ale nesprávne adresovaná. Redakcia si nemôže správy vymýšľať. Apeľujeme i touto cestou na vld. o. dekanov i správcov farností, aby nás včas a presne informovali.

Toto číslo bolo odovzdané do tlače 4. mája t. r.

SVATOPROKOPSKÉ MILENIUM oslavia v dňoch 4. a 5. júla t. r. pontifikálnou sv. službou Božou v rodisku sv. Prokopa v Chotouni a na Sázave, mieste jeho pôsobenia a smrti.

O sv. Prokopovi sme uverejnili príspevok v 2. čísle tohtoročného Slova.

PRVÉ VÝROČIE SMRTI otca biskupa dr. A. Lazíka spomenul v Katal. novinách (č. 15) jeho niekdajší blízky spolupracovník dr. J. Čížik v článku: Mal vždy pred očami dobro Cirkvi.

ARCHIMANDRITA GORAZD, vedúci tlačového oddelenia bulharského Svätého Synodu navštívil ostrihomský kňazský ústav, kde mal obsažnú prednášku o apoštolskej a kultúrno-historickej práci sv. solúnskych bratov Cyrila a Metoda. Po prednáške apoštolský administrátor biskup Imrich Szabó a archimandrita Gorazd vrelými slovami hodnotili význam tohto stretnutia, ktoré je výrazom aktivity kresťanskej jednoty.

PÁPEŽSKÁ AKADEMIA bola rozšírená o 12 nových členov. Celkový počet je toho času 62. Členovia pochádzajú z 29 krajín a je medzi nimi 15 nositeľov Nobelovej ceny.

NA VRCHU ATHOS stojí jedna z najvýznamnejších svätých grécko-východného sveta, svetoznámy kláštor athoský, v ktorom je vyše 10 000 prastarých rukopisov a ručne písaných kníh.

KARD. KÖNIG pri príležitosti 25. výročia oslobodenia väzňov nacistického koncentračného tábora Mauthausen slúžil sv. službu Božiu za účasti 3000 zahraničných hostí zo všetkých európskych štátov.

MIER JE MOŽNÝ je ústredným heslom medzinárodného mierového kongresu, ktorý usporiada v októbri t. r. hnutie Pax Christi v Londýne.

„Naša budúcnosť žiari socialistickými nádejami pracujúceho ľudu, prehriateho socialistickými čnosťami a preniknutého pocitom sociálnej zodpovednosti. Do tejto budúcnosti hľadi aj naša Cirkev v tento jubilejný sviatok nášho prvého socialistického štvrtstoročia... Lebo veď naša Cirkev od začiatku je Cirkvou lásky a zároveň i Cirkvou nádeje. Neponára sa do minulosti, ale hľadi do budúcnosti a ukazuje na budúcnosť tak, že medzitým čo smeruje k budúcnosti, vyplňa svoj súčasný život. Preto je naše miesto zásadne v radoch na spoločnú budúcnosť podujímajúcich sa a za ňu pracujúcich. Preto sme pracovní prívrženci a napomáhateľa nielen koexistencie, pokojného spoluzitia, ale zároveň aj pro-existence, žitia jeden za druhého.“

(Z vyhlásenia Biskupského zboru MLR k 25. výročiu oslobodenia.)

Listujeme v katechizme:

Povinnosti voči nebeskému Otcovi

Naši prví rodičia boli šťastní. Nebeský Otec chcel, aby boli ešte šťastnejší, a to navždy. Chcel si ich vziať k sebe do neba, ale chcel ich napred vyskúšať, či ho majú naozaj radi. Preto im dal tento príkaz: „Z každého stromu môžete jesť, iba z jedného nie. Ak by ste z neho jedli, zomriete.“

I nám nebeský Otec dáva príkazy, lebo nás miluje. Príkazmi nás vedie k tomu, aby sme nepoblúdili v živote, a aby sme sa šťastlivo dostali k Nemu.

Kto má rád nebeského Otca, poslúcha ho.

Nebeský Otec nám dal tieto príkazy:

1. Ja som Pán Boh tvoj, nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.
2. Nevezmeš mena božieho nadarmo.
3. Spomni, aby si deň sviatočný svätil.
4. Cti otca svojho i matku svoju.
5. Nezabiješ.
6. Nezosmilniš.
7. Nepokradneš.
8. Nepreriekneš krivého svedectva proti blížnemu svojmu.
9. Nepožiadáš manželku blízneho svojho.
10. Ani nepožiadáš majetku blízneho svojho, ani ničoho, čo jeho je. Amen.

Pán Ježiš to stručne vyjadril takto:

Miluj Pána Boha a blízneho.

Poslúchaj príkazy Pána Boha. Rob vždy dobre a chráň sa zlého. Len tak budeš naozaj šťastný.

Zoslanie Ducha sv.

Na Turíce boli apoštolovia spolu v Jeruzaleme, modlili sa a očakávali Sv. Ducha. Zrazu sa ozval z neba hukot, ako keď veje silný vietor a naplnil celý dom. To Duch Sv. zostúpil z neba v podobe ohnivých jazykov a naplnil apoštolov. Dal im múdrosť a statočnosť, aby mohli plniť to, čo Spasiteľ prikázal. K údivu všetkých, ktorí ich videli, začali títo ľudia zrazu hovoriť rôznymi jazykmi. Túto schopnosť dostali od Pána Boha, preto, aby mohli hlásať evanjelium všetkým národom. Zoslanie Sv. Ducha si pripomíname na Turíce a zároveň prosíme o jeho dary. Predovšetkým o múdrosť, aby sme vždy poznali Božiu vôľu. (Z knihy L. Pokorného: První čtení)

Malý svätec kajúcnikom

Dominik bol chlapec pevnej vôle. Len čo spoznal, že je niečo vôle Božia, usiloval sa to uskutočniť, nech ho to stálo čokoľvek. Veľmi pekne to vystihol spisovateľ Cojazzi vo svojom životopise Dominika Sávia, ktorému dal nápis: „Chlapec, ktorý vedel chcieť“.

Dominik dobre vedel, že keď chce ostať navždy v dobrom vzťahu s Bohom, keď sa chce zachovať bez hriechu, ako si to bol zaumienil pri prvom sv. prijímaní, musí dávať pozor na svoje zmysly. Predovšetkým na oči a uši. Dominikove oči boli neobvyčajne živé. Stálo ho to nemalú námahu, aby ich držal na uzde. Don Bosko o ňom vraví, že viac ráz sa priznal istému svojmu priateľovi: „Spočiatku, keď som si zaumienil stať sa úplným pánom nad svojimi očami, stalo ma to nemalú námahu. Ba neraz ma i hlava od toho bolela“. Dominik sa však nedal. Bol chlapec, ktorý vedel chcieť a jeho námaha bola korunovaná požehnaným úspechom.

Istý chlapec priniesol raz do oratória neslušný obrázkový časopis. O chvíľu mal už okolo seba skupinku malých zvedavcov. Pribehol aj Sávia. Berie s úsmevom do rúk časopis, ako by si ho chcel aj on pozrieť. No v tej samej chvíli už ho aj trhá na tisíc kusov.

So skromnosťou v pohľadoch bola spojená i skromnosť v rozprávaní. Keď druhý hovoril, Dominik mlčal, ba častejšie sa stalo, že zrazu prestal hovoriť, aby dal možnosť hovoriť druhým.

No aj ostatné zmysly sa usiloval držať na uzde. Don Bosko o ňom spomína: „Nikdy sa nestážoval na veľkú letnú horúčavosť alebo na treskúcu zimu. Bol

(Pokračovanie na 16. str.)

Vďačnosť voči Bohu

L. N. Tolstoj, vo svojom románe „Netočka Nezvanovová“, píše o osude siroty Annety. Keď Alexandra Michajlovna, ktorá si ju zobrala za svoju, objavila v nej neobvyčajný talent – hlas, povedala: „Annetal! Veď ty máš nádherný hlas. Nech ťa Pán Boh požehná, ty moje milé neoceniteľné dieťa! Poďakuj sa mu za tento dar!“

Je snáď naša povinnosť menšia? Isteže nie! Veriaci človek má mnoho príčin ďakovať Pánu Bohu za milosť a lásku, ktorej sa mu dostáva pri každej príležitosti. Často si ani neuvedomujeme, koľko milosti a Božieho požehnanie sa nám dostáva v našom živote. Berieme to ako samozrejmosť. Život, zdravie, pokoj, šťastie, alebo náš každodenný chlieb, – to je veľký prejav Božej lásky k nám.

A práve za toto všetko vzdávajme vďaku Pánu Bohu, lebo On si to žiada od nás (1. Sol. 5, 18). Každodenný život, v ktorom prijímame od Boha požehnanie, má byť aj plný „vdaky za milosť, ktorej sa nám dostalo“ (1. Kor. 1, 11).

o. František Dancák

IV. o zdvorilosti

V predošlom článku sme poukázali na prvoradé pohnútky spoločenskej slušnosti. Teraz vysvetlíme druhoradé povinnosti, ktoré obyčajne nazývame aj zásadami zdvorilosti a pekného správania. Zásady nás alebo pobádajú k zdvorilému vystupovaniu, alebo odrádzajú od nezdvorilosti. Rozoznávame ich podľa pôvodu:

- a) rozumové a
- b) spoločenské.

ROZUMOVÉ ZÁSADY spoločenského správania: zdravý rozum nám vnucuje, že zdvorilé správanie je počestné, spôsobuje radosť, privádza uznanie, pochvalu a odmenu. Rozumom sa dovŕpime, že nezdvorilé správanie je hanebné a zlé. Každý ho odsudzuje a zavrhuje. Toto sú rozumom prirodzene poznané zásady spoločenskej slušnosti.

SPOLOČENSKÉ ZÁSADY sú šťastným výtvorom dlhého vývoja spoločenského života ľudí. Najzákladnejšie z nich sú:

a) Zásada porozumenia a lásky: usiluj sa porozumieť každému! Družkami tejto zásady bývajú: šetri city a presvedčenie iných. Ani zďaleka nenarážaj na veci, ktoré by mohli byť niekomu neprijateľné v spoločnosti, ktorými by sa mohol niekto uraziť, alebo ktoré by mohli vzbudiť nemilý dojem. Vedome nikdy neublížiš nikomu slovom, skutkom, správaním. Priateľov si váž, príbuzných miluj a česť všetkých zaisťuj. Na nezdvorilosť, hrubosť alebo urážku nikdy neodpovedaj podobne a vyhrážkou. Ovocím tejto zásady býva obľúbenosť.

b) Zásada sebaovládania a sebaoponovania: ovládať sa za všetkých okolností! Jej družky sú: všetko konať s mierou, v ničom nepreháňať, ovládať fantáziu, city, náklonnosti, sluch a predovšetkým zrak! Oči totiž nikdy nenasýtiš. Zachovaj si istotu vo vystupovaní! Ovocím tejto zásady je zdravý a pokojný život.

c) Zásada opatrnosti a skromnosti: buď opatrný ako had a skromný ako holub. Družky tejto zásady sú: starostlivo varuj sa každej namyslenosti a pýchy. O sebe hovor čo najmenej. Nechaj iných, nech sa vyhovoria. Radšej ich pochváľ. Pochvala je najmilšia pesnička, ktorá sa najradšej počúva. Nezmenšuj zásluhy iných! Never ohováračným rečiam, zastaň neprítomného, keď ho niekto ohovára! Ovocím tejto zásady je dobré meno a oddaný priateľ.

d) Zásada presnosti (pedantnosti) a príjemne veselého ducha: v styku s ľuďmi udržuj si radostný pohľad okrem chvíľ smrti najbližších, nedávaj najavo svoje bolesti, buď vždy presný! Družky tejto zásady sú: dostav sa všade včas, na hostinu i do práce! Sluby plň doslova! Ovocím tejto zásady býva dôvera ľudí.

Dr. S. D. Veselý

KNIHY

SRDCE od Edmonda Amicis je knihou, ktorá sa trvalo zaradila do svetovej klasickej literatúry pre mládež. Vyšla v naklad. Mladé leta. Cena 29 Kčs.

MALÁ PRIRUČKA pre rečníkov od J. Holmana vyšla v nakl. Epoque. Podáva prehľad zásad, ktoré platia pre techniku rečníctva. Cena brož. 3,50 korún.

SLOVNÍK latinsko-slovenský a slovensko-latinský. Vydalo SPN v Bratislave. Autor J. Špaňák. Určený pre potreby žiakov stredných škôl a obsahuje základný slovný fond klasickej latinčiny. Cena 48 Kčs.

PUBLIKÁCIU o medzinárodnom sociálnom sympóziu vo Vyšných Ružbachoch vydal ONV v Poprade. Prináša bohatý dokumentačný a informačný materiál o medzinárodných sympóziách, ktoré sa v posledných rokoch uskutočnili vo Vys. Ružbachoch. Zaujímavé sú state a snímky venované oblasti sakrálneho umenia.

ŠARIŠSKÉ MÚZEUM — Druhý diel zborníka bardejovského múzea prináša nové pohľady na históriu starobylého východoslovenského mesta. Zvláštnu našu pozornosť si zaslúžia príspevky o pamiatkach ikonopísnej tvorby (A. Frický) a o konzervácii ikon v bardejovskom múzeu v r. 1967 od poľského autora W. Kurpika.

Malý svätec kajúcnikom

(Pokračovanie z 15. str.)

rovnako veselý, či slnko svietilo, pršalo alebo padal sneh. Pri stole bol so všetkým spokojný. Keď iní chlapci kritizovali jedlo ako nedovarené alebo prevarené, neosolené alebo presolené, on sa ukazoval celkom spokojný, vraviac, že je to práve podľa jeho chuti.

Dominikovi sa však takéto umiňovanie zdalo nepatrným. Počul viac ráz, že mnohí svätci, aby zadostučinili za svoje hriechy a aby sa zachovali nevinnými, konali rozličné ťažké skutky pokánia. Dominik chcel ich nasledovať.

Najprv si zaumienil, že sa bude na česť Panny Márie každú sobotu postiť. Don Bosko, jeho spovedník, mu to však pre jeho vek a chatrné zdravie nedovolil.

Malý kajúcnik si však našiel opäť nový spôsob pokánia. Prišla jeseň, ba i zima. Dominik však nikomu ani nemukol, že má iba jednu a aj to len letnú prikrývku.

Vtedy mu Don Bosko zakázal konať akýkoľvek druh pokánia bez predbežného dovolenia predstavených alebo spovedníka. Dominik poslúchol, hoci sa videlo, že mu to ťažko padlo.

Raz ho Don Bosko stretol znova smutného.

— Čo ti je, Dominik?

— Ach, ja chudák! Spasiteľ vraví, že keď nebudem konať pokánia, neprídem do neba, a mne je zakázané konať pokánia. Ako teda môžem prísť do neba?

— Pokánia, ktoré od teba žiada Pán Boh, je poslušnosť. Poslúchaj, a to stačí.

— A nemohli by ste mi dovoliť aj nejaké iné pokánie?

— Ale áno. Znášaj trpezlivo nezdvorilosť, krivdy a urážky, ktorých sa ti dostane od spoločníkov. Prijmi odovzdanie z rúk Božích nepohody počasia, teplo, zimu, dážď, vietor, ako aj bolesti v prípade choroby.

— To však treba trpieť z nutnosti.

— To, čo musíš trpieť z nutnosti, obetuj Pánu Bohu. Tak sa to stane pre tvoju dušu čnostným a záslužným.

Iba toto vysvetlenie ho konečne uspokojilo. Odvtedy jeho pokáním bola dokonalá poslušnosť.

KULTÚRNE ROZHĽADY

KŇAZI PRED HITLEROVSKÝMI SÚDMI — je názov knihy B. Kempnerovej, manželky prokurátora v norimberskom procese proti vojnovým zločincim. Kniha vyšla v NDR v lipskom nakladateľstve sv. Benona.

LITERÁRNU CENU francúzskych katolíkov 1970 dostali: robotnícky kňaz Jacques Loew a robotnícky spisovateľ Jean Rivière de Vandé za knihu: Jednoduchý život.

FILIPPO GIOBBE, dlhoročný riaditeľ pápežského vydavateľstva Acta Apostolicae Sedis, spolužiak a priateľ pápeža Jána XXIII., zomrel vo veku 93 rokov v Lurdoch.

TIROLSKÉ PAŠIE, ktoré sú prepracovaním starodávnych ľudových hier mali u obyvateľstva východného Tirolska veľký úspech. Podľa rukopisov z 15.—18. storočia hru pre dnešnú dobu upravil dr. N. Hözl.

ZJAZD SPISOVATEĽOV, ktorý pred nedávnom skončil v talianskom Assisi, konal sa pod heslom: Kristus a história. Zúčastnili sa ho spisovatelia rôznych krajín i rôznych svetonáhľadov.

TISICROČIE TRVANIA oslávi v tomto roku starobylé arcibiskupstvo v Hnezdne v PER. Tu boli ponajprv uložené pozostatky sv. Vojtecha a jeho druhov.

JEDENÁST STOROČÍ od menovania sv. Metoda arcibiskupom a moravskopanonským metropolitom, ktoré uplynú tohto roku, spomenuli už bratské české Katolícke noviny (č. 17.) obsiahlym príspevkom prof. dr. Fr. Kopa.

KLUČOV U ČESKÉHO BRODU je najmohutnejším pamätníkom po slovenskom ľude, ktorý žil pred viac než tisícročím v českých krajinách. Poznatky o tomto staroslovanskom hradišti sústredil vo svojej rovnomennej knihe J. Kudrnáč. Vydalo ju nakladateľstvo Academia v Prahe.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza raz mesačne. Redakcia a administrácia Košice, Moysešova 50. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje dr. Emil Korba. Uzavierka čísla je 25. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Cena jedného výtlačku 2 Kčs.